

GENEL HUKUK BİLGİSİ

MEDENİ HUKUK

MEDENİ HUKUK

- **Medeni hukuk**, kişinin doğumundan ölümüne kadar geçen, aile, eşya ve miras haklarına ilişkin konuları düzenleyen özel hukuk dalıdır. Bu tanımdan hareketle medeni hukukun ana konuları şunlardır:
 - Kişiler Hukuku
 - Aile Hukuku
 - Eşya Hukuku
 - Miras Hukuku

MEDENİ KANUN

TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN GENEL HÜKÜMLERİ

- i. Yasalar, sözü ve özü itibariyle ilgili oldukları tüm olaylara uygulanacaktır (TMK md 1).

Yasasın sözü ve özü yasanın ruhunu ifade eder. Yasasın sözü kanunun genel amacı,

Yasa içinde maddenin özü maddenin anlamı amacını ifade eder.

- Hâkim kanunun özünü araştırırken şu yöntemleri kullanır:
 - i. Özü araştırılacak hükmün diğer hükümlerle ve kanunun **bütünü içindeki yeri araştırılır.**
 - ii. Hükümle düzenlenen eylem ile hâkimin önüne gelen eylem arasında ilişki kurulur. Burada **kıyas (benzetme)** yöntemi kullanılır.
 - Kanundaki eylem ve davranışın zıt fikri ile kural oluşturulabilir.
 - Kanunun özü araştırılırken evleviyet (haydi haydi) yöntemi uygulanabilir.
 - Kanunun özü araştırılırken, konulmasındaki amaç ve bu gün için bu amacın ne olduğunun araştırılması da gerekir.

- **ii.Örf ve Âdetin Kaynak Olması**

Görev alanına giren bir konuda yasada hüküm bulamayan yargıç, o yörede uygulanan örf ve âdete bakacaktır.

iii. Yargıcın Hukuk Kuralı Koyması

Üçüncü sırada yer alan hukukun kaynağı ise, ilk ikisinin de olmaması durumunda **hukuk kuralını yargıcın oluşturmasıdır**. Buna **kural içi hukuk boşluğu** adı verilir.

Kural dışı boşluk kanunun yürürlüğü ardından çeşitli sebeplerle ortaya çıkan yeni durumlarla ortaya çıkmaktadır.

- “Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir” (TMK md.1/2).

- **Ceza ve Vergi Hukukunda** hakin kural boşluğunu doldurma yetkisi bulunmamaktadır.
- **suç ve cezaların yasallığı** denir.
- **Verginin yasallığı** ilkesi
-

- **iv. Yargıcın Bilimsel ve Yargısal İçtihatlardan Yararlanması**
- **v. Yargıcın Bilimsel ve Yargısal İçtihatlardan Yararlanması**

Yasanın belirlediği sınırlar içerisinde hakime takdir yetkisi vardır. Hukuka uygun ve hakkaniyetle karar vermeli.

2. Dürüstlük Kuralı

- *“Herkes, haklarını kullanırken veya borçlarını yerine getirirken **dürüstlük kuralına uymak zorundadır**. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz” (TMK md.2).*
- *Haklar kullanılırken borçlar yerine getirilirken dürüstlük kuralı aranır.*

- Borcunu sabah saat 05:00 de ödemek ya da borcunun tamamını bozuk şekilde ödemek gibi.
- Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını da hukuk düzeni korumamaktadır.
- Örneğin, komşunun deniz manzarasını kapatmak için, kendisine bir yarar sağlamamakla beraber olabileceğinden çok yüksek bahçe duvarı yapılması gibi.

3. İyiniyet Kuralı

- **İyiniyet**, bir hak elde edilirken, hakkı kazanacak kişinin bu hakkın kazanımına engel olacak nedenleri bilmemesi veya bilebilecek bir durumda olmamasıdır.
- Çalıntı malı alanın, malı çalıntı olduğunu bilmemesi
- İyi niyetli olanın hakkı korunur.
- İyi niyetin aksini iddia iddiasını ispatlamalıdır.
- İyiniyet iddiasında bulunan kişi **kusursuz olmalıdır.**
Gereken özeni göstermelidirler

Sübjektif İyiniyet

- **Sübjektif iyiniyet**, bir hakkın geçerli şekilde kazanılmasını önleyecek olan herhangi bir hususun, hakkı kazanacak kimse tarafından bilinmemesi veya gerekli tüm dikkat ve özeni gösterse dahi bilebilecek durumda olmaması şeklinde tanımlanabilir.
- Hakların Kanılması ile ilgili bir durumdur.
- Haklar başlıca iki şekilde kazanılabilir: Aslen kazanma, devren kazanma.
- **Aslen kazanma**; bir kimsenin o zamana kadar hiç kimsenin sahibi olmadığı bir hakkı kendi fiiliyle kazanması demektir. Menkul malların ihraz(ele geçirme), gayrimenkul malların da işgal suretiyle kazanılması aslen kazanmaya örnektir.
- **Devren kazanma** ise; bir kimsenin bir hakkı eski sahibinden elde etmesi demektir. Bu da hukuki muamele veya miras yolu ile olur.

Örnek Uygulama

- Beyaz eşya satıcısından bir fırın alırsınız, parasını verip evinize götürürsünüz. Ancak, Fırın beyaz eşyacıya ait değildir. Tamirat için oraya bırakılmış olan bir fırın olduğu ortaya çıkar. Tabi ki fırının beyaz eşyacıdan almanız gerekli özeni gösterdiğinizizi ortaya koyar. Ancak asıl mal sahibi dava açma yoluyla alıcıdan mali talep eder.
- Arkadaşınızdan alınan kameranın çalıntı olması durumunda, hırsızlık malı satın almak suçundan kurtulmuş olur.

Objektif İyiniyet

- Hakların kullanılması ve borçların yerine getirilmesinde söz konusudur.
- **Objektif iyiniyet;** bir hak sahibinin hakkını kullanırken veya bir borçlunun borcunu öderken iyi ve doğru hareket etmesi yani dürüst, namuskar, makul, fiilinin neticesini bilen orta zekalı her insanın benzer olaylarda takip edeceği yolda hareket etmesi demektir.
- Objektif iyiniyet kuralları herhangi bir makam tarafından konulmuş olan yazılı kurallar değildir.

Objektif İyiniyet

- Hakkın kötüye kullanılması su şartlar altında söz konusu olur.
 - Bir Hak Olmalıdır
 - Bu hak kötüye kullanılmalıdır
 - Kötüye kullanma açık olmalıdır.
- Örneğin, borcunu ödemek için komşusunun kapısını sabah 5'te çalan insan dürüst davranmamaktadır.
- Borcun hepsini en küçük para ile ödenmesi..
- Komşunun deniz manzarasını kapatmak için kendisine bir yarar sağlamamakla bereber olabildiğince çok yüksek duvar yapılması gibi...

- **Karine** bir iddianın veya belli bir durumun varlığını kabul ederek, aksini iddia edenin ispat etmek zorunda bulunduğu haldir.
- Yerlerin ıslak olması yağmur yağmış olabileceğine karine teşkil eder.

4. İspat Yükü ve Resmi Sicil ve Belgelerle İspat

a) İspat Yükü

- Bir hak iddiasında bulunan kişi, bu iddiasını **ispat etmelidir**. Bu hukukun en önemli temel kurallarından biridir.
- *“Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür” (TMK md.6).*

- **b) Resmi Sicil ve Belgelerle İspat**
- Resmi sicil ve belgeler, devlet tarafından tutulmuş olması nedeniyle doğruluk karinesinden yararlanır. Yani resmi sicil ve belgeler ilke olarak doğrudur.
- Resmi sicil, hukuki işlemleri ve durumları belli bir düzen içerisinde gösteren, belirlilik, açıklık ve kanun güvenliği sağlayan kütüklerdir.
- Resmi siciller doğru olarak kabul edilir.
- Bunlar resmi makamlar tarafından tutulmaktadır.
- Dolayısıyla **kamu güvenilirliğine** sahiptir.

KİŞİLER HUKUKU

KİŞİLER HUKUKU

- **Kişi (şahıs) kavramı;** hukuk dilinde, haklara ve borçlara sahip olabilen varlıkları ifade eder.
- Kişilik kavramı şu öğelere ayrılabilir;
 - Kişi, Hukuk kurallarına muhatap olandır.
 - Hak ehliyetine sahip olanlardır
 - Borçlanmaya ehil olanlardır.
- Modern hukuk düzenleri iki türlü kişi kabul etmektedir.
- Bunlar gerçek kişiler ve tüzel kişilerdir.

- Gerçek kişiler insanlardır. Kişiliğin başlangıcı gerçek kişiler için, tam ve sağ olarak doğum anıdır.
- Ancak, bazı hallerde, çocuk sağ doğmak şartıyla, ana rahmine düştüğü andan itibaren medeni haklardan yararlanır ve hak ehliyeti doğumdan önceki bir andan başlatılabilir.
- Örneğin; miras hukukunda.

Kişiliğin Başlaması

- *“Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar...” (TMK md.28).*
- **Sağ olarak doğma**
- ***Doğumun tamamlanması***

- Gerçek kişilik **ölüm** ile sona erer.
- Kişiliği sona erdiren diğer hal de **kaybolma (gaiplik)** dır.
- Bu iki hali ayrı ayrı inceleyelim:

ÖLÜM

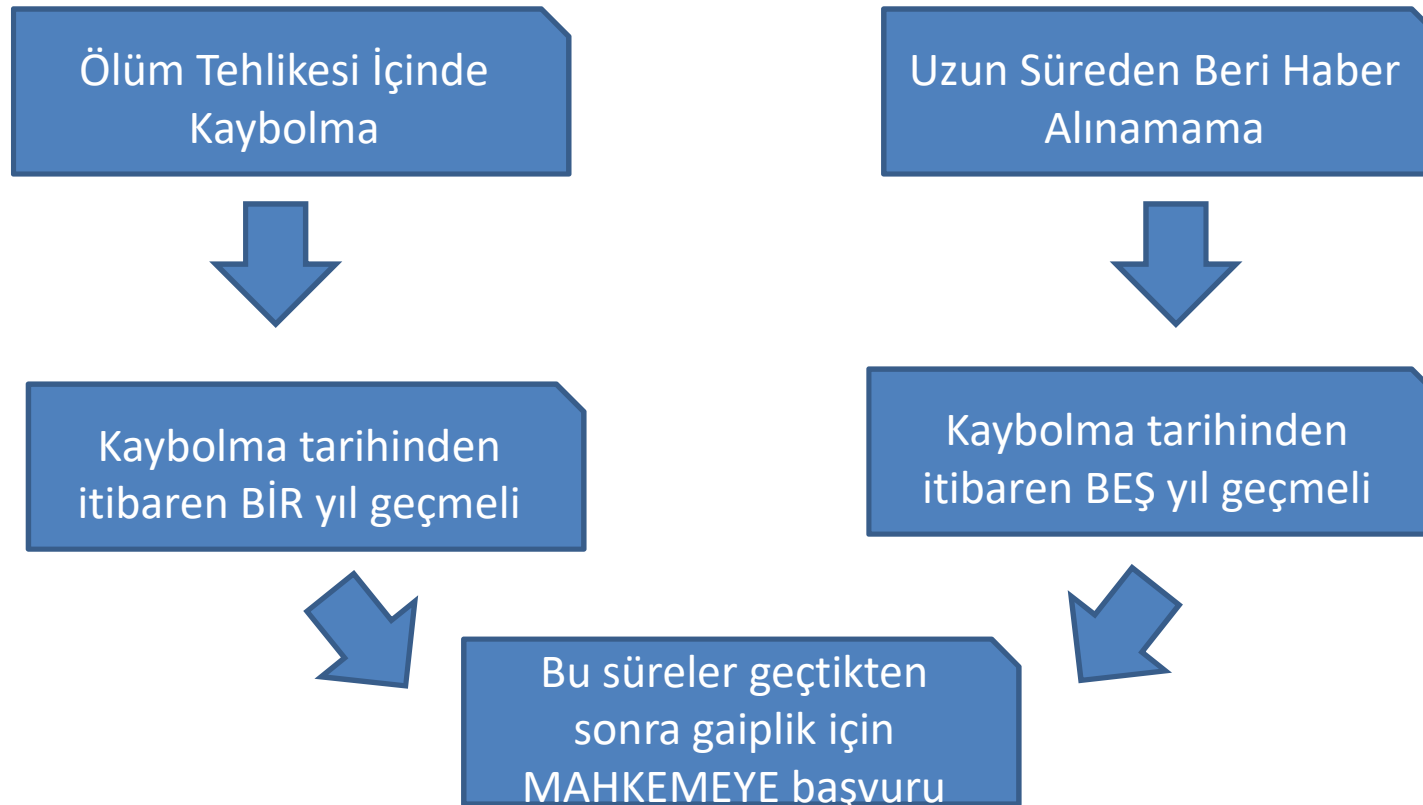
- **Kişilik ölümle sona erer (TMK md. 28/1)**
- **Yani**, hakiki şahsiyeti sona erdiren hukuki bir olaydır.
- Ölenin şahsiyet hakları ve şahsa bağlı hakları da ortadan kalkar.
- Fakat mal varlığı hakları mirasçılarına geçer.
- Bir şahsın ölmüş olduğunun ispatı, bundan kendi lehine bir hak çıkaracak olan kimseye düşer.
- Ölüm olayı, nüfus kütüğündeki kayıtlarla veya kanuni karinelerle ispat edilebilir.
- T.M.K. bu hususta iki karine kabul etmiştir: Ölüm karinesi ve birlikte ölüm karinesi.

ÖLÜM

- **Ölüm Karinesi;** Ölümüne kesin gözle bakılacak bir halde kaybolan ve cesedi bulunamayan bir kimse ölmüş sayılır. Bu kimsenin künyesine, mahallin en büyük mülki amirinin emri ile ölüm kaydı düşülebilir. Buna ölüm karinesi denir.
- **Birlikte Ölüm Karinesi;** Hangisinin önce veya sonra öldüğü anlaşılmayacak bir durumda ölenler birlikte ölmüş sayılır. Buna birlikte ölüm karinesi denir. Bu karine özellikle birbirlerine mirasçı olabilecek kişiler bakımından önem taşır.

GAİPLİK

- Gerçek şahsiyeti sona erdiren hallerden ikincisidir.
- Bir kimsenin kayıp olduğuna iki halde karar verilebilir:

GAİPLİK

- Kayıplık kararı, o şahsın öldüğüne bir karine teşkil eder. Kaybolanın evliliği kendiliğinden sona ermez. Kaybolanın eşi isterse evliliğin iptali davasını da talep edebilir.
- Kayıplık kararından sonra, gaibin mirası mirasçılara teminat karşılığı intikal eder.
- Ölümüne muhtemel gözle bakılacak şekilde kaybolma halinde **5 yıl** ve uzun süreden beri kendisinden haber alınamama halinde de **15 yıl** ve her halde en çok gaibin yüz yaşına varmasına kadar geçecek süre tamamlandıktan sonra miras mirasçılara kesin olarak intikal eder.
- Beş yıl, tereke mallarının tesliminden; onbeş yıl, son haber tarihinden başlayarak hesaplanır.

Gerçek Kişilerin Ehliyetleri

Hak Ehliyeti

- Her insan hak ehliyetine sahiptir.
- Medeni haklardan yararlanma ehliyeti, hak ve borç sahibi olabilme iktidarıdır.
- Yani **Hak**, hukuk sisteminin hak sahibine tanıdığı yetkililerdir.
- TMK md. 8'e göre; bütün insanlar, hukuk düzeni sınırları içersinde haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler. (Yaşama hakkı, ad üzerindeki hak, mülkiyet hakkı)

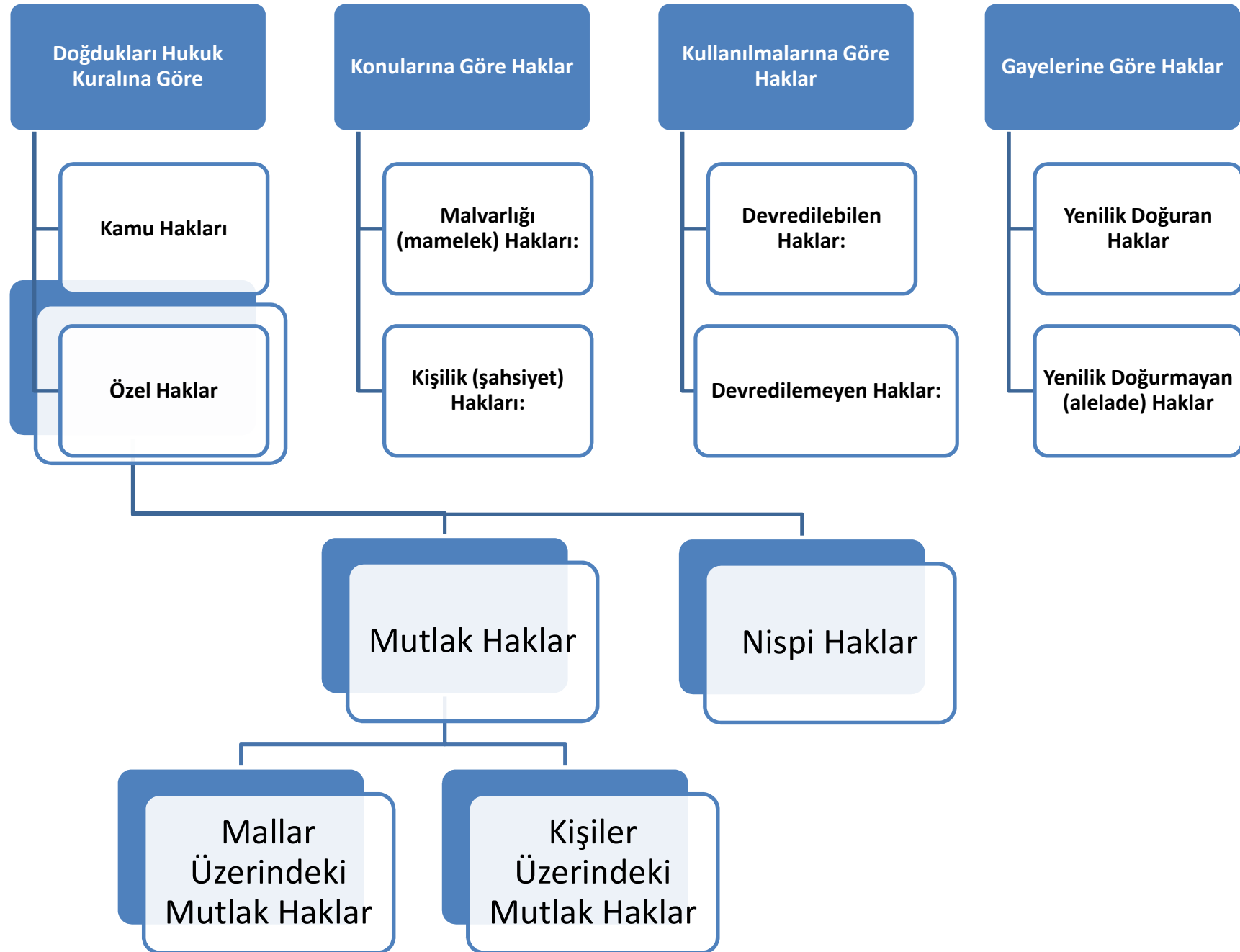
- Hak ehliyeti pasiftir.
- Yani; Haklar hukuk düzeni içersinde sınırlandırılabilir.
- **Örneğın;** Herkes evlenebilir ancak evlilik için 17 yaşını doldurmak gerekir.
- Hak ehliyetine sahip olmak için herhangi bir yeterliliğe gerek yok (Kısıtlı olmamak gibi)
- Medeni haklar bakımından sadece doğmuş olmak hak sahibi olmak için yeterlidir.

EK BÖLÜM

HAKLARIN SINIFLANDIRILMASI

Hak Kavramı

- **Hak;** hukuk tarafından tanınan ve korunmasını isteme konusunda ferdin yetkili kılındığı menfaattir.
- Her hak mutlaka bir hukuk kuralına dayanır
- Her hakkın mutlaka bir sahibi vardır.
- Hukukta hak sahibi olan varlıklara kişi (şahıs) denir.

KAMU-ÖZEL HAKLAR

- Kamu hakları, kamu hukukundan doğan haklardır. Yani vatandaşların devlete karşı sahip oldukları haklardır. Seçme, seçilme, memur olma, vatandaşlık hakları vs.
- Özel Haklar, özel hukuk kurallarından doğan (medenî) haklardır. Mülkiyet hakkı, Ticaret Hakkı vs.

Kamu Hakları	Özel Haklar
vatandaşlar yararlanır	herkes yararlanır
yararlanma bakımından eşitlik yok	vatandaşlar arasında eşitlik ilkesi geçerlidir

Mutlak Haklar-Nispi Haklar

- **Mutlak Haklar;** sahibine maddi ve gayri maddi mallar ve şahıslar üzerinde en geniş yetkiler veren ve herkese karşı ileri sürülebilen haklardır.
- Herkes bu haklara uymakla yükümlüdür. Örneğin; mülkiyet hakkı.
- **Nisbi (görelî) haklar:** Herkese karşı değil, ancak belli kişilere karşı ileri sürülebilen haklardır.
- Bu haklar özellikle borç ilişkilerinden doğarlar ve borçlu veya borçlulara karşı ileri sürülebilirler.
- Örneğin alacak hakkı.

- Mutlak hakların;
 - mallar üzerinde mutlak haklar
 - şahıslar üzerinde mutlak haklar

olmak üzere iki türü vardır.

Mallar üzerindeki mutlak haklar

- Mülkiyet hakkı ve sınırlı ayni haklardır.
- Mülkiyet hakkı; sahibine en geniş yetkiler tanıyan hak türüdür. Ancak, sınırlı ayni haklar; bir taşınır veya taşınmaz mülkiyeti üzerinde kurulabilen ve sahibine mülkiyet hakkı gibi sınırsız değil, sınırlı yetkiler tanıyan haklardır.
- Bunlar da mutlak haklardır. Zira, sınırlı olmalarına rağmen herkese karşı ileri sürülebilirler.
- Örneğin, irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyeti ve rehin hakları gibi.
- **İrtifak Hakkı**; taşınmaz sahibinin taşınmazını bir başkasının kullanmasına müsaade etmesidir

Kişiler Üzerinde Mutlak Haklar

- Kişinin kendi şahsı üzerinde sahip olduğu kişilik hakları ile başkaların üzerinde sahip olduğu kişilik haklarıdır.
- Kişinin kendi şahsı üzerindeki mutlak hakları, şahsın maddi, manevi ve iktisadi bütünlüğü ve varlıkları üzerinde sahip olduğu kişilik haklarıdır.
- Kişinin başkaları üzerinde sahip olduğu mutlak haklar ise, **velayet ve vesayet** hakkıdır.

MALVARLIĞI-ŞAHSİYET HAKLARI

- **Malvarlığı (mamelek) Hakları:** Hukuk dilinde malvarlığı (mamelek), bir şahsın para ile ölçülebilen varlıklarının tümüdür.
- Malvarlığı (mamelek) hakları ise, para ile ölçülebilen hakların tümüdür. Ayni, nisbi ve fikri haklar gibi.
- **Kişilik (şahsiyet) Hakları:** Bunlar, şahısların manevi menfaatlerini koruyan haklardır.
- Bu haklar, sahibi için manevi değer taşıyan ve para ile ölçülemeyen haklardır.
- Bu haklar, başkalarına devredilemedikleri gibi miras yoluyla da geçmezler. Bir kimsenin şeref ve haysiyeti, ismi, resmi, sır çevresi, vücut bütünlüğü üzerindeki haklarıdır.

ŞAHSİYET HAKLARI

- **Şahsiyet hakları;** bir şahsın maddi, manevi ve iktisadi bütünlüğü ve varlıkları üzerindeki mutlak haklarıdır. Bu haklarına karşı haksız saldırılarda bulunmaktan kaçınılmasını herkesten talep edebilir.
- Şahsiyet hakları mutlak haklardandır. Yani herkese karşı ileri sürülebilirler. Şahsiyeti dışa karşı koruyan 4 tür dava vardır: Tespit davası, men davası, önleme davası, tazminat davası.
- **a)Tespit davası;** Bir kimse hakkında, şahsiyet haklarına haksız saldırı teşkil eden bir fiilin varlığının tespiti için açılan davadır.

ŞAHSİYET HAKLARI

- **b)Saldırıya Son Verilmesi (Durdurma) Davası;** kişilik haklarına yönelik haksız bir saldırının olması ve bu saldırının devam etmesi durumunda açılan davadır. Bu davada amaç kişilik haklarına yönelik hukuka aykırı saldırının durdurulmasıdır.
- **c)Önleme davası;** Halen mevcut olmamakla beraber, bir takım emarelerden, pek yakın zamanda ortaya çıkması muhtemel bir saldırının önlenmesi için açılır.
- **d)Tazminat davası;** Şahsiyet haklarına karşı saldırıya uğramış kişinin manevi bütünlüğü de zarar görmüşse, bu dava açılabilir.

DEVEREDİLEBİLEN-DEVREDİLEMİYEN HAKLAR

- **Devredilebilen Haklar:** Özel haklardan bazıları, sağlar arası bir hukuki muamele ile başkalarına devredilebildikleri gibi, hak sahibinin ölümünden sonra da miras yoluyla mirasçılara geçerler.
- Mamelek haklarının birçoğu böyledir. Ancak, intifa, sükna ve nafaka hakkı böyle değildir.
- **İntifa hakkı**, ona sahip olan kişinin (en çok) hayatı ile sınırlı olarak, başkasına ait bir taşınmazdan tamamıyla yararlanmak ve kullanmak hakkıdır.
- **Sükna Hakkı**, "Oturma hakkı, bir binadan veya onun bir bölümünden konut olarak yararlanma yetkisi verir. Oturma hakkı, başkasına devredilemez ve mirasçılara geçmez.
- **Devredilemeyen Haklar:** Şahsiyet hakları ile, intifa, sükna ve nafaka hakkı gibi bazı haklar devredilemedikleri gibi miras yoluyla da geçmezler. Bu tür haklara şahsa bağlı haklar denir.

YENİLİK DOĞURAN-YENİLİK DOĞURMAYAN HAKLAR

- **Yenilik Doğuran Haklar:** Sahibinin tek taraflı iradesi ile yeni bir hukuki durum yaratma veya mevcut bir hukuki durumu değiştirme veya ortadan kaldırma sonucunu doğuran haklardır.
- Kurucu, değiştirici, bozucu yenilik doğuran haklardır.
- **Yenilik Doğurmayan (alelade) Haklar:** Kullanılmaları ile yeni bir hukuki durum meydana getirmeyen haklardır. Örneğin velayet hakkı gibi.

Fiil Ehliyeti

- Medeni hakları kullanma ehliyeti, bir kimsenin kendi fiilleriyle kendi lehine haklar ve aleyhine borçlar yaratabilme iktidarındır.
- Özellikleri:
 - i. Fiil ehliyeti kişinin kendi fiilleriyle **hukuki işlem yapabilmesidir.**
 - ii. Kişinin yaptığı işlemin sonuçları **kendisinin adına ve hesabına sonuç doğurmalıdır.**
 - iii. Fiil ehliyetinin kullanılması sonucu kişi, bir takım **haklara sahip olabilir.**
 - iv. Kişinin fiilleri, kendisinin adına ve hesabına **borçların doğmasına neden olabilir.**

- Hak ehliyetine her şahıs sahip olduğu halde fiil ehliyetine kanunun aradığı şartlara sahip bazı şahıslar sahiptir.
- Yani fiil ehliyeti bir yeterliliklidir. Herkes bu ehliyete sahip değildir.
- Bu şartlar şunlardır: **Mümeyyiz olmak, ergen (reşit) olmak, mahcur (kısıtlı) olmamak.**

Mümeyyiz Olmak

- *Ayirt etme gücüne sahip olmak da denir.*
- **Mümeyyiz olmak;** Temyiz kuvvetine yani iyi ve kötüyü ayirt edebilme gücüne sahip olmak demektir.
- Ayirt etme gücünün varlığı için 3 unsur gereklidir.
- Bunlar;
 - Bilinç
 - İrade
 - Bilinç ve iradeyi ortadan kaldıran unsurların olmamasıdır
- Medeni kanuna göre, akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ve yaş küçüklüğü hallerinde temyiz kuvveti yoktur.

Ergen (reşit) olmak

- M.K.'a göre, gerçek kişiler 18 yaşın tamamlanması ile ergen olur.
- Bu normal ergenlik yaşıdır.
- Bunun yanında iki halde erken ergen olma durumu söz konusudur.
- Bunlardan **birincisi evlenme ile ergen olma** diğeri ise **yargısal ergenliktir.**
- M.K.a göre evlenme kişiyi ergen kılar. *Buna evlenme rüştü denir.*
- Evlenme rüştü 17 yaşın bitirilmesidir.
- Bu durumda baba-ananın izni ile evlilik gerçekleşir.
- Buna karşılık Hakim, olağanüstü hallerde 16 yaşını bitirmiş kişilerin evlenmesine izin verebilir.
- Evlenme ile kazanılan ergenlik kesindir.

Ergen (reşit) olmak

- Mahkeme kararı ile ergen kılınma (yargısal rüşt) de bir erken rüşt olayıdır.
- M.K.'a göre 15 yaşını doldurmuş bir küçük, kendi isteği ve ana-babasının rızası ile ve Asliye mahkemesinin kararıyla mezun kılınabilir.
- Vesayet altında ise vasi de dinlenir
- Yargı kararıyla ergen olacaklar için şu şartlar gereklidir;
 - Küçüğün ergin kılınmayı istemesi gerekir.
 - 15 yaşını doldurmuş olması gerekir.
 - Velisinin rıza göstermesi gerekir.
 - Mahkemenin onay vermesi gerekir.

Kısıtlı (mahcur) Olmamak

- Kısıtlama (hacir), kanunun saydığı nedenlerin varlığı halinde bir kimsenin fiil ehliyetinin sınırlandırılması veya tamamen kaldırılması demektir.
- Bu nedenler şunlardır:
 - Akıl hastalığı veya zayıflığı,
 - Sarhoşluk, israf, kötü hal ve kötü idare,
 - Bir yıl veya daha fazla süre ile hürriyeti kısıtlayan bir cezaya mahkumiyet
 - Aciz olan kimsenin talebi (ihtiyari hacir) halleridir.

Bu hallerden biri nedeniyle kısıtlanan kimseye mahkeme kararıyla kanuni temsilci tayin edilir.

Küçükler için → Veli

Kısıtlılar için → Kayyım

Mümeyyiz Olmayanlar için → Vasi

- **Vesayet**, kişinin vesayet altına alınmasını gerektiren bir nedenin meydana gelmesi halinde, hukuki işlemlerine yardımcı olmak üzere mahkeme tarafından koruyucu kişi atanmasıdır.
- Genel olan ve vesayet yetkisine sahip kişiye **vasi**; belirlenmiş konularda iş görmek üzere ve sınırlı olarak yetki verilen kişiye **kayyum** denir.

- **Vesayet makamı sulh hukuk mahkemeleridir.**
- **Denetim makamı ise, asliye hukuk mahkemesidir (TMK md.397).**

Fiil Ehliyetinin Kapsamı

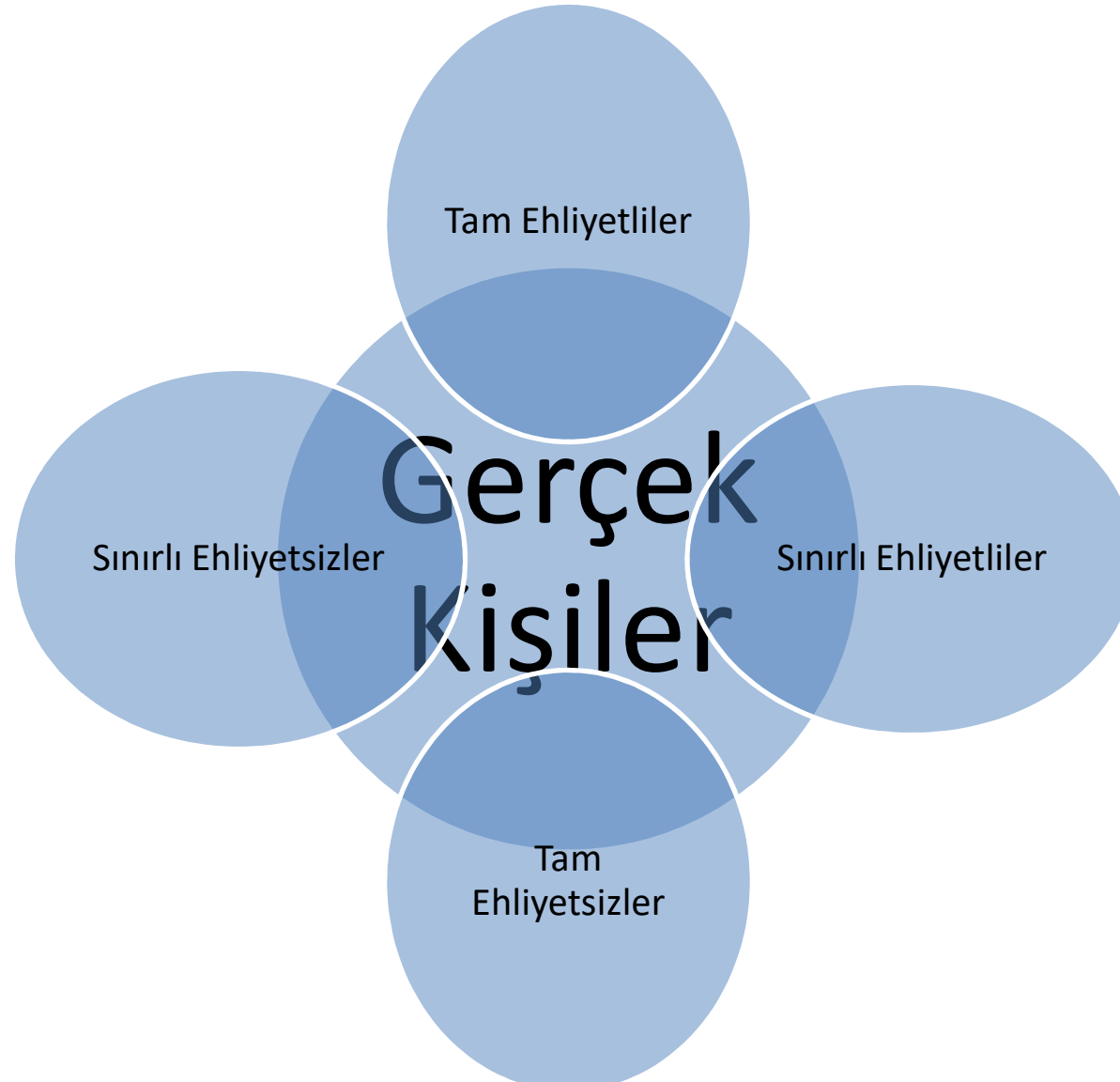
- **Hukuki işlem ehliyeti;** bir kimsenin hukuki işlem yapabilme yani kendi lehine haklar ve aleyhine borçlar yaratabilme iktidarındır.
- Hukuki işlem, hukuki bir sonuç yaratabilmek amacıyla irade açıklamasında bulunmaktır.
 - Hukuki işlem Hukuki bir sonuç doğurur
 - Bu sonuçla kişi hak sahibi veya borç sahibi olur
 - Hukuki işlem bir iradi açıklamadır. (Mal alış-satış işlemi)
- Hukuki işlemler tek taraflı ve iki taraflı hukuki işlemler olarak ikiye ayrılır.

- **Tek taraflı hukuki işlemler;** tek tarafın iradesini açıklamasıyla meydana gelen işlemlerdir. Vasiyet gibi,
- **Çift taraflı hukuki işlemler ise;** ancak iki tarafın uygun iradelerini açıklamaları ile meydana gelir. Bu tür hukuki işlemler genellikle sözleşmelerdir.
- Fiil ehliyetine sahip olmayanların hukuki işlem ehliyetleri de yoktur.

Fiil Ehliyetinin Kapsamı

- **Haksız Fiillerden Sorumlu Olma Ehliyeti;** Bir şahsın, haksız fiilleriyle başkalarına verdiği zararları ödemeye bizzat sorumlu tutulabilmesidir. Fiil ehliyetine sahip olmayanların haksız fiillerden sorumlu olma ehliyetleri de yoktur.
- **Dava Ehliyeti;** Bir şahsın mahkemelerde davalı veya davacı sıfatıyla yemin, ikrar, sulh, feragat, kabul vs. işlemleri bizzat yapabilme ehliyetidir. Bunun için de fiil ehliyetinin bulunması gerekir.

Fiil Ehliyeti Açısından Gerçek Kişilerin Durumu

TAM EHLİYETLER

- Tam ehliyetliler kategorisine dahil olan gerçek kişiler, fiil ehliyetinin tüm şartlarına sahip olan şahıslardır.
- Yani, ergin, sezgin ve kısıtlanmamış kişilerdirler.
- Tam ehliyetliler, bütün hukuki işlemleri başkalarının iznine gerek olmadan yapabilirler.

Sınırlı Ehliyetliler;

- **tam ehliyetli olmalarına rağmen, yapacakları bazı işlerde kendilerine danışman (kayyum) atanan kişilerdir.**
- Sınırlı ehliyetliler kategorisine dahil olanlar, evli kadınlar ve kendilerine kanuni müşavir tayin edilenlerdir.
- Kendilerine kanuni müşavir tayin edilenler ise, kısıtlanmaları için yeterli neden olmamakla beraber, fiil ehliyetlerinin kısmen sınırlandırılması kendi menfaatleri gereği olan reşit şahıslardır.
- Bu gibi şahıslara, kanunda sayılmış hukuki işlemlerde oyu alınmak üzere kanuni müşavir tayin edilmiştir.

- Bu şahıslar şu hukuki muameleleri, kanuni müşavirin oyunu almadan yapamazlar:
 - Husumet (dava açma) ve sulh,
 - gayrimenkul alım satımı ve onlar üzerinde aynı bir hak kurma,
 - kıymetli evrak alım satımı ve rehini,
 - alelade idare ihtiyaçları dışında inşaat,
 - ödünç verme ve alma, sermayeyi alma, bağışlama, kambiyo taahhütleri altına girme, kefalet.
- Sınırlı ehliyetli şahıs, bu muameleleri kanuni müşavirinin muvafakati olmadan yaparsa, bu muameleler "tek taraflı bağlamazlık" müeyyidesine tabidirler, yani bu muamelelerle karşı taraf bağlı, fakat sınırlı ehliyetli şahıs bağlı değildir.

SINIRLI EHLİYETSİZLER

- Sınırlı ehliyetsizler kategorisine giren şahıslar, mümeyyiz küçükler ile mümeyyiz mahcurlardır.
- Yani **Sınırlı ehliyetsizler, ayırt etme gücüne sahip küçük ve kısıtlılardır.**
- Bunlar, satış, kira, istisna sözleşmeleri gibi kendilerini borç altına sokan muameleleri bizzat yapamazlar.
- Kural olarak, bu gibi hukuki muameleler, bunlar namına kanuni mümessilleri tarafından yapılır.

- Kanuni mümessiller veli ve vasilerdir. Bu muameleleri ancak kanuni mümessillerinin rızası ile yapabilirler.
- Önceden belirtilen rızaya izin, sonradan açıklanan rızaya da icazet denir.
- **Sınırlı ehliyetsizler haksız fiillerinden dolayı sorumludurlar.**
- Örneğin, Başkasının camını kıran camı taktırmak zorundadır

TAM EHLİYETSİZLER

- Ayırt etme gücüne sahip olmayan kişidir.
- Bunların, fiil ehliyetleri hiç yoktur.
- Ne tek başlarına ne de yasal temsilcilerinin onayıyla işlem yapamazlar.
- Zira bunlar fiil ehliyetinin en önemli şartı olan temyiz kudretine sahip değildir.
- Bunların, haksız fiillerden sorumlu ehliyetleri de yoktur.
- Akıl hastaları, akli veya ruhi bozukluğu olan kişiler bu gruba girer.

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN GERÇEK KİŞİLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Kriterler	Ayırt Etme Gücü	Erginlik	Kısıtlılık	Fiil Ehliyeti	Haksız Fiil Sorumluluğu
Tam Ehliyetliler	Var	Var	Yok	Var	Var
Sınırlı Ehliyetliler	Var	Var	İlke Olarak Yok- Danışmanı Var-	Var	Var
Sınırlı Ehliyetsizler	Var	Var	Var	Yok Tek Başına Borçlanamaz	Var
Tam Ehliyetsizler	Yok		Var	Yok	Yok Hakkaniyet Gerektiriyorsa Var

Hısımlık ve Yerleşim Yeri

- **Hısımlık Hukuku;** aile içerisinde alt soy- üst soy akrabalığı ile civar akrabalığı, bunlar arasında bakıma muhtaç hale gelenlere yardım nafakası, nafaka davaları, ev reisliği, aile mallarının genelde yönetimi gibi hususların açıklandığı aile hukuku bölümüdür.
- **Hısımlık;** gerçek kişiler arasında kan veya akdi bir bağ dolayısıyla meydana gelen yakınlık (akrabalık) ilişkisidir.
- Hısımlık, kan hısımlığı ve sıhrî hısımlık olmak üzere ikiye ayrılır,
- Ayrıca Evlatlık hısımlığı bu bölümde alt başlık olarak incelenecektir.

Kan Hısımlığı

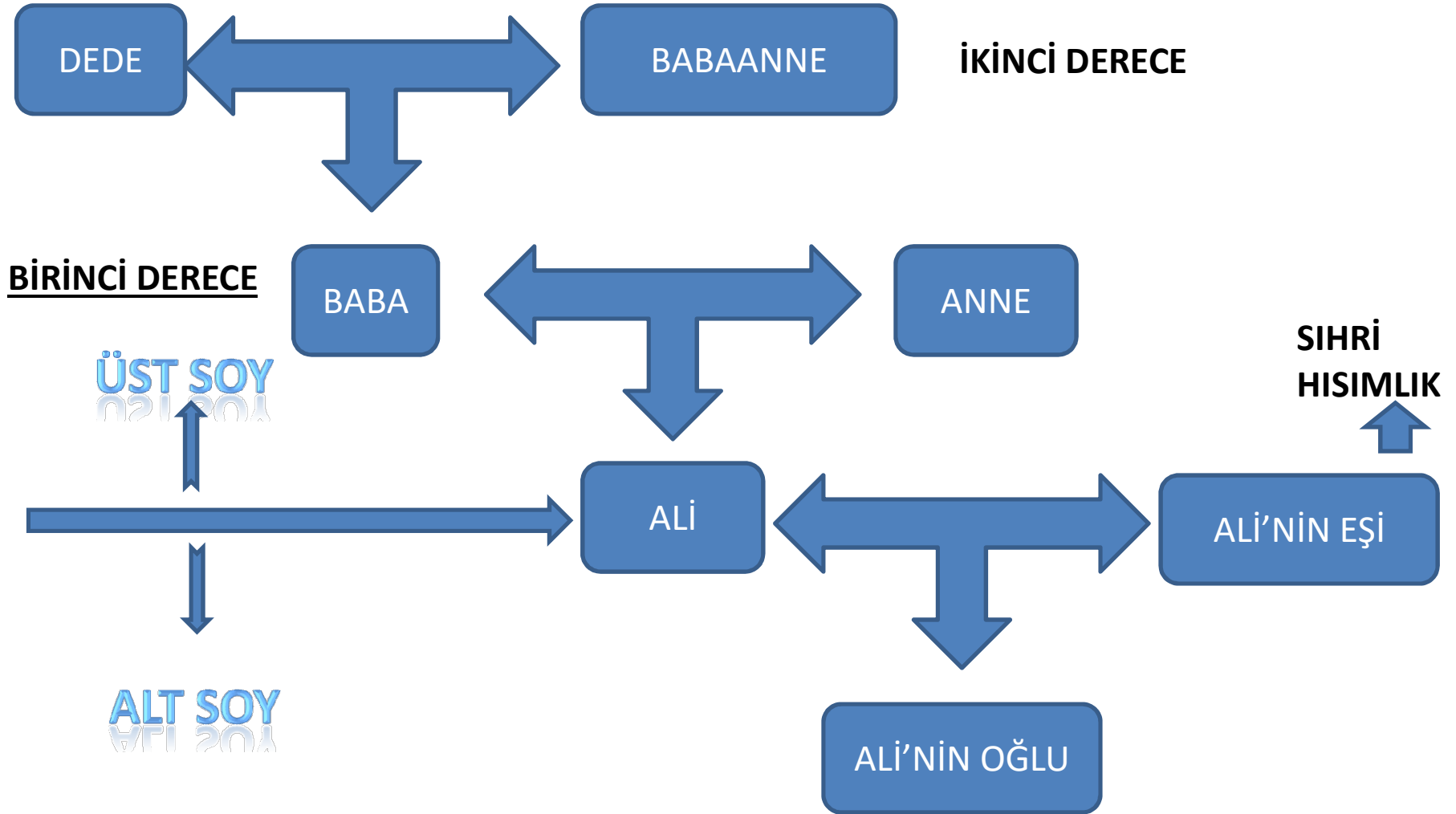
- **Kan hısımlığı;** bir kimse ile onun kendilerine kan bağı ile bağlı bulunduğu kimseler ile olan hısımlığıdır.
- Kan hısımlığı da usul-füru hısımlığı (Alt soy –Üst soy Hısımlığı) ve civar hısımlığı (Yan soy Hısımlığı) **şeklinde ikiye ayrılır.**
- Alt soy- üst soy hısımlığı; birbirinden üreyen şahıslar arasındaki hısımlıktır. Bu hısımlığa düz çizgi hısımlığı da denir. Bu çizgi üzerinde yer alan bir kimsenin yukarısında kalanlara üst soy (usul, asıllar), aşağısında kalan kimselere de altsoy (füru, feriler) denir.

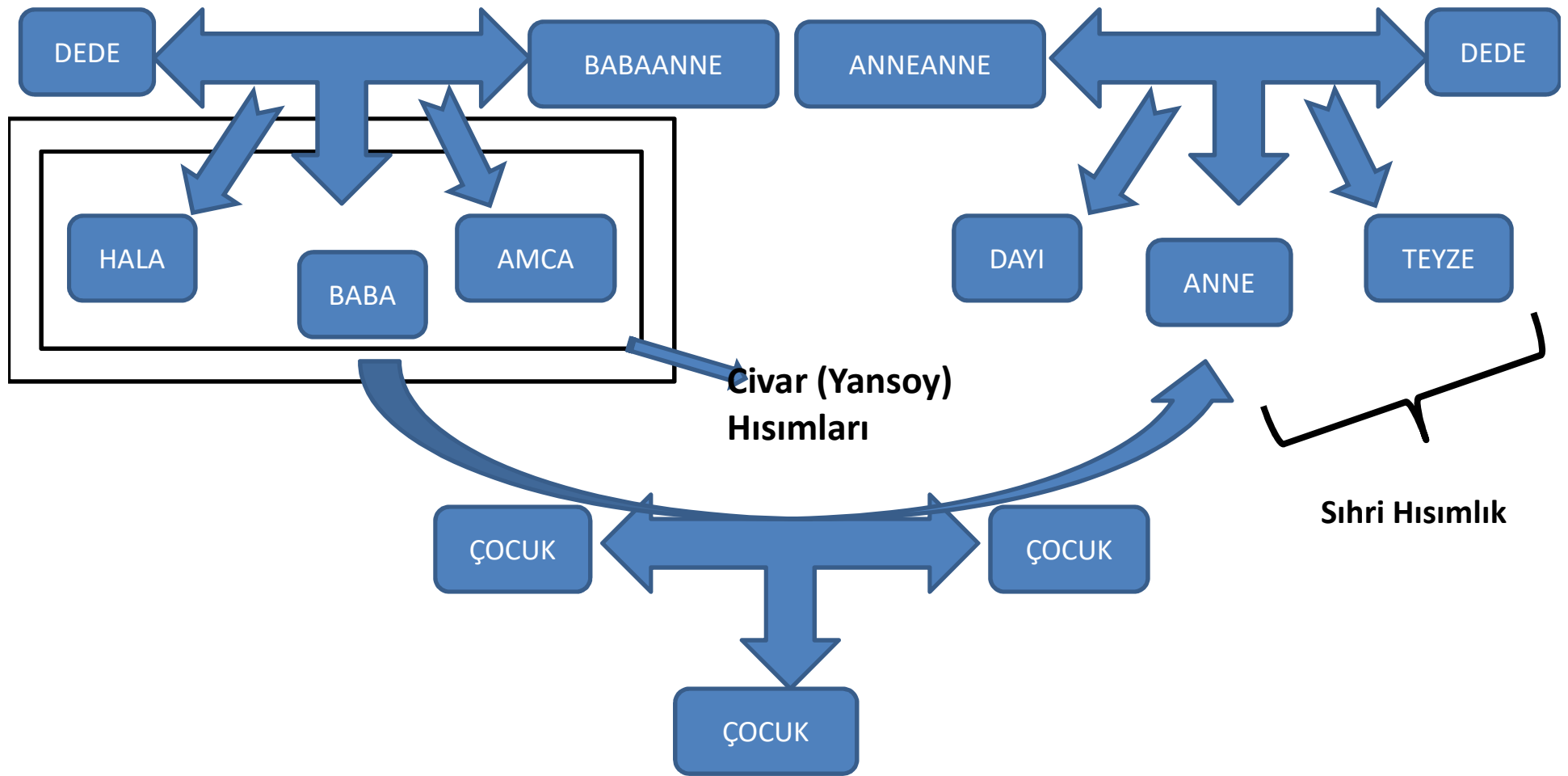
KAN HISIMLIĞI

- Civar hısımlığı; birbirinin sulbünden gelmeyip de müşterek (ortak) bir sulbden gelenler arasındaki hısımlıktır (M.K.Mad.17).
- Kardeşler arasında, amca, hala, dayı ve teyze arasındaki hısımlık böyledir.
- Kan hısımlığının derecesi nesillerin adedi ile belli olur (M.K.Mad.17).
- Bir kimse ile onun kan hısımları olan şahıs arasında kaç doğum varsa, bunlar arasındaki hısımlık derecesi de o kadardır.
- Bir kimse ile anne babası veya çocukları arasında ***birinci derecede hısımlık vardır.*** Bir kimse ile kardeşi arasındaki hısımlık ***ikinci derecedendir.*** Bir kimse ile amcası, dayısı, halası ve teyzesi arasında ***üçüncü dereceden hısımlık vardır.***

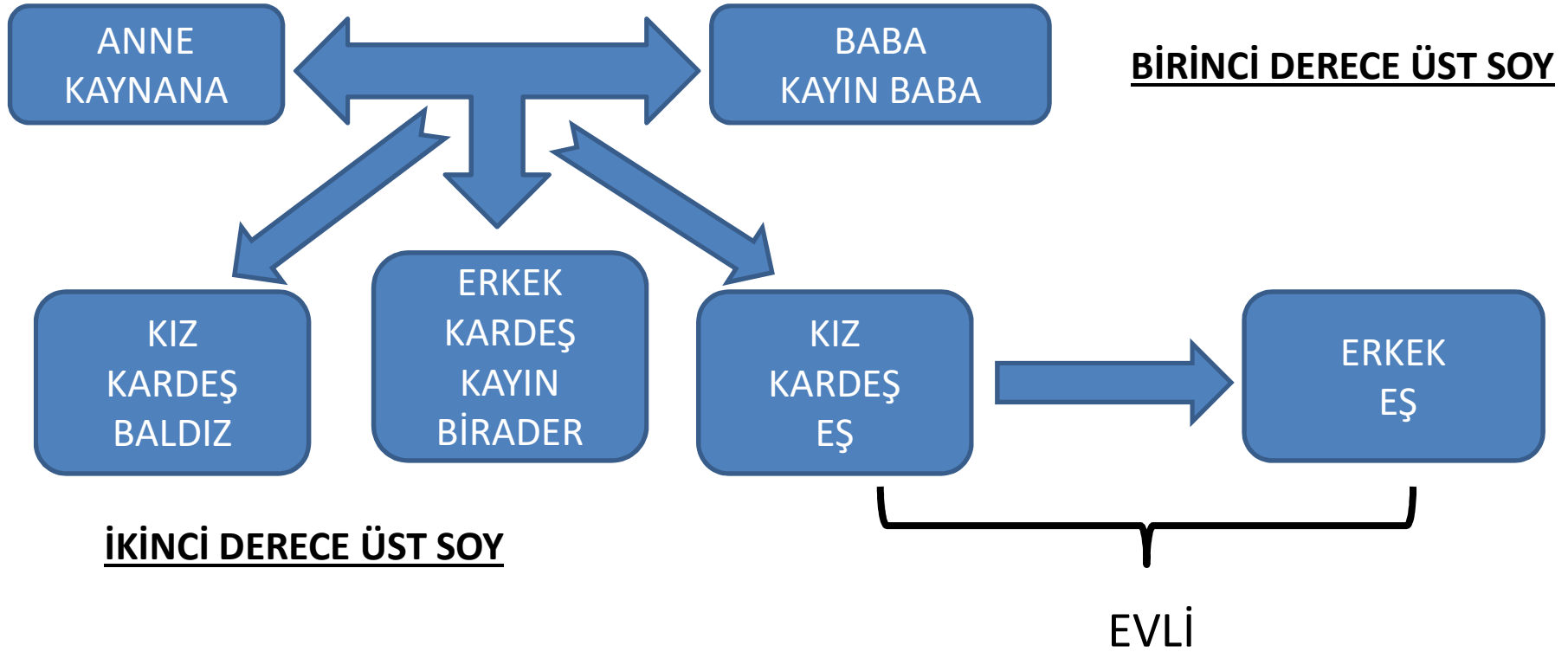
KAN HISIMLIĞI

- **Akdi hısımlık;** kan bağından doğmayıp, bir akitten (sözleşmeden) doğan hısımlıktır. Bu akit ya evlenme akdi veya evlat edinme akdidir. **Akdi hısımlık da ikiye ayrılır.**
- **Sıhrî hısımlık;** evlenme dolayısıyla meydana gelen hısımlıktır. Karı veya kocadan her birinin kan hısımları, diğerinin aynı derecede **sıhrî hısımları olur**(M.K.Mad.18). Evlenmeyle doğmuş olan sıhrî hısımlık, evlenmenin sonradan iptal, ölüm, boşanma nedeniyle ortadan kalkması halinde sona ermez, **yine devam eder**(M.K.Mad.18).
- **Suni hısımlık;** evlat edinme dolayısıyla meydana gelen hısımlıktır. Evlat edinen ile evlatlık arasında meydana gelen ve birinci dereceden bir usul-füru hısımlığı niteliğini kazanan bu hısımlığın kaynağı, onlar arasında yapılmış bulunan evlatlık sözleşmesidir.

ÇOCUKLARIN HALA, TEYZE, AMCA VE DAYI ARASINDAKİ HISIMLIKLARI YAN SOY HISIMLIĞIDIR.

Bay A'nın eşi Bayan B'nin Annesi ve Babası 1. derece üst soy kayın hısımlı olur

Bay A'nın Baldızı ve Kayın Biraderi 2. derece üst soy kayın hısımlı olur

Hısımlığın Hukuki Önemi

- Hısımlığın gerek medeni hukuk, gerekse yargılama (usul) hukuku bakımından büyük önemi vardır.
- Kan hısımlığının önemi özellikle miras hukukunda büyüktür. Bir kimsenin kanuni mirasçıları onun kan hısımlarıdır. Kan hısımları arasında nafaka mükellefiyeti de vardır.
- Gerek kan hısımları, gerek akdi, suni ve civar hısımları arasında evlenme yasağı vardır.
- Suni hısımlığın da kan hısımlığı gibi miras hukuku yönünden önemi vardır. Zira, evlatlık ve onun altsoyu, kendisini evlat edinen kimseye karşı, nesebi sahih altsoylar gibi mirasçı olur.
- Yargılama (usul) hukuku yönünden ise, davalı veya davacı ile arasında üstsoy-altsoy veya sıhri hısımlık yahut üçüncü dereceye kadar civar kan, ikinci dereceye kadar civar sıhri hısımlık bulunan hakim davaya bakamaz. Davacı ile davalı arasında belirli tür ve derecede hısımlık bulunan bir kimse tanıklık yapmaktan kaçınabilir.

Yerleşim Yeri

- **Yerleşim Yeri (İkametgâh);** bir şahsın yerleşmek niyetiyle oturduğu yerdir.
- Kişinin hukuk kuralları açısından bağlı olduğu yeri gösterir.
- Yerleşim yeri ilkeleri;
 - Yerleşim yeri sürekli kalınan yerdir.
 - Yerleşim yeri tektir.
 - Yerleşim yeri zorunludur.
- Yerleşim yerinin özellikleri
 - Sürekli kalmak Niyeti
 - Oturma
- Hukukumuzda üç tür yerleşim yeri (ikametgâh) vardır. Bunlar; iradi yerleşim yeri, itibari yerleşim yeri ve kanuni yerleşim yeridir.

Yerleşim Yeri

- **İradi yerleşim yeri;** bir kimsenin *kendi isteği ile seçebileceği yerleşim* yeridir. Bir yerin yerleşim yeri sayılabilmesi için, şahsın o yerde fiilen oturması, bu oturmanın yerleşmek niyetiyle olması gerekir.
- **İtibari yerleşim yeri;** iradi bir yerleşim yeri olmayan şahıslar hakkında söz konusu olur. *İradi bir yerleşim yeri bulunmayanların, halen oturmakta oldukları yer,* yani meskenlerinin bulunduğu yer onların yerleşim yeri kabul edilmektedir. Bu herkesin mutlaka bir yerleşim yerine sahip olması gerektiği ilkesinden ileri gelmektedir.
- **Kanuni yerleşim yeri;** bazı şahıslar hakkında bizzat *kanunun tayin ettiği yerleşim yeridir.* Örneğin, küçüklerin yerleşim yeri velilerinin, kısıtlıların yerleşim yeri de vesayet dairesinin bulunduğu yerdir.

TÜZEL KİŞİLER

- **Tüzel kişilik;** belli bir gayeyi gerçekleştirmek üzere, bağımsız bir varlık halinde teşkilatlanmış olup, haklara ve borçlara sahip olmak iktidarının hukuk düzenince tanınmış bulunan şahıs ve mal topluluğudur.
- Tüzel kişiler;
 - özel hukuk tüzel kişileri
 - kar amacı güdenler (şirketler)
 - kar amacı gütmeyen özel hukuk tüzel kişilerinden (dernekler ve vakıflar)
 - kamu hukuku tüzel kişileri

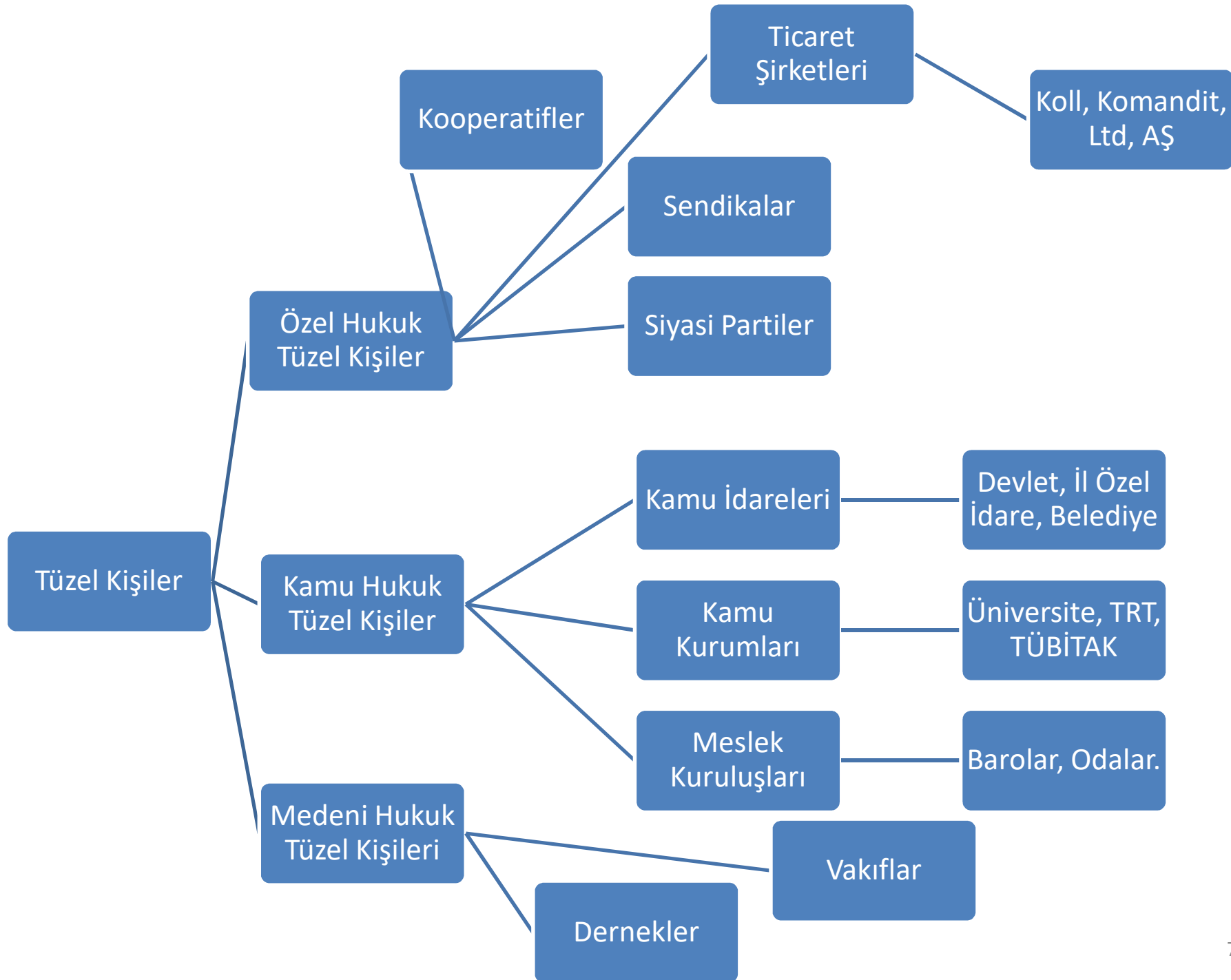
TÜZEL KİŞİLER

- Tüzel Kişiliğin Kuruluş Sistemleri
 - İzin Sistemi – Üniversiteler, Belediyeler yasayla kurulur (Tüzel kişiliğin kazanılması, devletin vereceği izin ile gerçekleşir.)
 - Serbest Kuruluş Sistemi – Dernekler, Siyasi Partiler (Tüzel kişiliğin kuruluşu, kurucuların tüzel kişiliği kurma iradelerini açıklamaları ve hukukun öngördüğü şartların yerine getirilmesi ile kurulmuş olur.)
 - Tescil Sistemi – Vakıflar, Ticari ortaklıklar. (Tescil sisteminde kurucular iradelerini tescil edecek makamlara ulaştırırlar. Şartların yerine getirilip getirilmediği bu makam tarafından incelenir. Şartlar yerine getirilmiş ise tescil edilir ve devletin tutmuş olduğu sicile kaydedilerek tüzel kişilik kazanılır.)

- Tüzel kişilerin unsurları şöyle sıralanabilir.
 - Tüzel kişi hukuk sistemine uygun olmalıdır
 - Tüzel kişiler süreklilik taşıyan hizmetler için oluşturulur
 - Tüzel kişiler insanlar veya tüzel kişiler tarafından kurulur
 - Tüzel kişiler insan ve mal topluluğudur.
 - Kamu tüzel kişilik şeklinde de örgütlenebilir
 - Tüzel kişiler örgütlü yapıdadır.

AMAÇLARINA GÖRE TÜZEL KİŞİLER

AMAÇ	TÜZEL KİŞİLER		
SOSYAL	DERNEKLER VE VAKIFLAR		
SPOR	KLÜPLER		
SİYASİ	SİYASİ PARTİLER		
EKONOMİK	ŞİRKETLER	ŞAHİS	KOLEKTİF VE ADİ ŞİRKET
	<u>Şahıs şirketleri</u> , ortaklarının şirket alacaklılarına ve şirkete karşı sorumlulukları tüm mal varlıkları ile dir. <u>Sermaye şirketleri</u> ise, ortaklarının şirkete ve şirket alacaklılarına karşı sorumluluğu koydukları veya taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile sınırlıdır		ADİ KOMANDİT
		SERMAYE	ANONİM
			LİMİTED
			PAYLI KOMANDİT

TÜZEL KİŞİLERDE FİİL EHLİYETİ

- *“Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar” (TMK md.49).*
- *“Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığı ile açıklanır.*
- *Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar” (TMK md.50*
- *Örneğin, genel kurul, derneğin karar organıdır. Yönetim kurulu ise, kararı yerine getirme, yürütme organıdır. Organların iradeleri kuruluş belgelerine uygun ise, tüzel kişiliği bağlar. Organ sıfatıyla yaptığı hukuka aykırı fiiller nedeniyle tüzel kişi maddi ve manevi anlamda sorumludur.).*

- **TÜZEL KİŞİLERDE YERLEŞİM YERİ**
 - İŞ MERKEZİ
 - KANUNİ MERKEZ
- **TÜZEL KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ**
 - TASFİYE
 - GENEL KURUL KARARI İLE.
 - MAHKEME KARARI İLE.
 - YASADA ÖNGÖRÜLEN NEDENLERDEN ÖTÜRÜ.

ŞİRKETLER

- **Şirket; iki veya daha fazla şahsın**, ortak bir gayeye erişmek için, emek ve mallarını bir akitle birleştirmek suretiyle meydana getirdikleri bir topluluktur.
- Donatma iştiraki ve adi ortaklığın tüzel kişiliği yoktur, ticaret şirketlerinin tüzel kişiliği vardır.
- Ticaret şirketleri hakkında özel bir hükmün bulunmaması hallerinde ve kuruluş safhasında adi şirketlere ilişkin hükümler (Borçlar Kanunu hükümleri) uygulanır.
- Ticaret şirketleri tüzel kişiliği ticaret siciline tescil anında kazanırlar.
- Bu nedenle tescil yaratıcı nitelik taşır.

- Ticaret Şirketleri
 - Adi Komandit Şirket
 - Kollektif Şirket
- Sermaye Şirketleri
 - A.Ş.
 - Lmttd. Şti.
 - SPB Kom. Şti.

DERNEKLER

- **Dernekler;** gayri ekonomik amaç veya kazanç paylaşmaktan başka amaçlar için kurulan şahıs topluluklarıdır. Dernek, kanunlarla yasaklanmamış belli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için, **en az 7 gerçek kişinin**, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları bir tüzel kişiliktir.

- **Dernekler, dernek olarak kurulma isteğini açıklamakla tüzel kişilik kazanırlar.**

Derneklerin kuruluşunda serbest kuruluş sistemi geçerlidir. Kurucuların fiil ehliyetine sahip ve 18 yaşını bitirmiş olmaları gerekir.

- Dernek Kuruluş bildirimi hazırlanır.
- Vali ya da Kaymakama sunulur.
- 60 gün içinde inceleme
- Eksiklik varsa 30 gün içinde giderilmesi Aksi halde savcılık yoluyla Asliye Hukuk Mah. Dava dernek kaydının silinmesi
- Eksiklik yoksa dernek sicile kaydedilir.

- Dernek tüzüğü, derneğin faaliyet rehberidir.
- Her derneğin bir tüzüğünün bulunması zorunludur (DK md.4).
- Tüzükte şu hususların bildirilmesi zorunludur.
 - Derneğin adı ve merkezi, amaç ve amacı gerçekleştirmek için faaliyet alanı, üye olma ve çıkma koşulları.....

- Dernek kurucuları tarafından imzalanmış **iki âdet kuruluş bildirimi** ve aşağıdaki belgeler, derneğin kuruluş yeri mülki amirliğine verilir.
 - i. Kurucular tarafından her sayfası imzalanmış dernek tüzüğü,
 - ii. Kurucuların nüfuz cüzdanı fotokopisi
 - iii. Kurucu tüzel kişi ise, unvanı, yerleşim yeri, kuruluş bölgesi ve tüzel kişilerin organları tarafından yetkilendirilen gerçek kişinin belirtildiği karar fotokopisi,
 - Vs.....

- Derneğin organları;
 - Genel Kurul
 - Yönetim Kurulu
 - Denetim Kurulu

- Dernekler, belli bir ortak amacın gerçekleştirilmesini sağlamak üzere kurulur. Bu amaç kazanç paylaşmak amacı olamaz. Derneğin amacının hukuka, ahlaka ve adaba aykırı olmaması da gerekir. Dernek amacın gerçekleşmesi ile sona erer. Ayrıca idari veya hukuki bir kararla kapatılabilir.

VAKIF

- **Vakıf**; başlı başına bir tüzel kişiliğe sahip olmak üzere, bir malın belli bir amaca tahsis edilmesidir. Vakfedenin yerleşim yerindeki **Asliye mahkemesinde tutulan sicile tescil edilmekle tüzel kişilik kazanırlar.**
- Derneklerin aksine, vakıfların tüzel kişilik kazanmalarında **tescil sistemi** geçerlidir.

- Bir vakfın kurulabilmesi için, onu kuracak şahsın olması gerekir ki, Medeni Kanun bu şahsı **vakfeden olarak** isimlendirmektedir.
- Vakfın amacı, manevi olabileceği kadar, ekonomik de olabilir.
- Ancak, bu gayenin belli ve az çok **devamlı olması** gerekir.
- Vakfın en önemli unsuru, amacını gerçekleştirecek bir malın (menkul veya gayrimenkul, alacak, hisse senedi, tahvil vs.) bulunmasıdır.

VAKIF

- Bir malını belli bir amaca tahsis edecek şahsın iradesini bu yolda açıklaması gerekir.
- **Vakıf kurma iradesi**, ya resmi senet veya vasiyet ile açıklanır.
- Vakfeden, vakıf senedinde, vakfın amacını, organlarını, vakfa tahsis edilen malları, yerleşim yerini ve adını göstermek zorundadır. ***Resmi senet, noter tarafından düzenlenir.*** Vasiyetname ise, yazılı veya sözlü olarak veya resmi şekilde yapılabilir.

- Vakfın en önemli **sona erme nedeni**, amacının gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız hale gelmesidir.

Kamu İdareleri

- **Kamu İdareleri;** Belli bir yer veya bölgede, tarihsel süreç içerisinde kurulan ve bölge halkının günlük zorunlu ve çağdaş ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve genellikle yönetimi ve organları o yöre halkı tarafından seçilerek oluşturulan kuruluşlardır.
- Kamu idarelerini şu şekilde sıralayabiliriz:
Devlet, Vilayet (il özel idaresi), Belediye, Köy.

- **Devlet;** Ülke çapında kamu hizmetlerini yürütmeye yetkili en büyük tüzel kişiliktir. Yasama, yürütme ve yargı organları vardır. Diğer tüzel kişiler Devlet tüzel kişiliğinin içinde yer alır.
- **Vilayet (İl Özel İdaresi);** Tüzel kişiliğe sahiptir. Başında Vali bulunur. Vali aynı zamanda merkezi hükümetin de o yerdeki en büyük temsilcisidir. İlde karar ve danışma organı olarak İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümeni bulunur.

- **Belediye;** Belediyeler Kanununa göre, mahalli mahiyetteki ihtiyaçları karşılamak ve kamu hizmetlerini yürütmek amacıyla kurulmuş tüzel kişiliklerdir. Belediyeyi yürütme organı olarak Belediye Başkanı temsil eder. Karar ve danışma organı olarak Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni vardır. Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.
- **Köy;** Köy kanununa göre kurulan, tüzel kişiliğe sahip en küçük yerleşim birimidir. Genellikle nüfusu 150- 5000 arasında olan yerlerdir. Nüfusu 150'den aşağı olan, köy teşkilatı bulunmayan yerlere mezra denir.

Kamu Kurumları

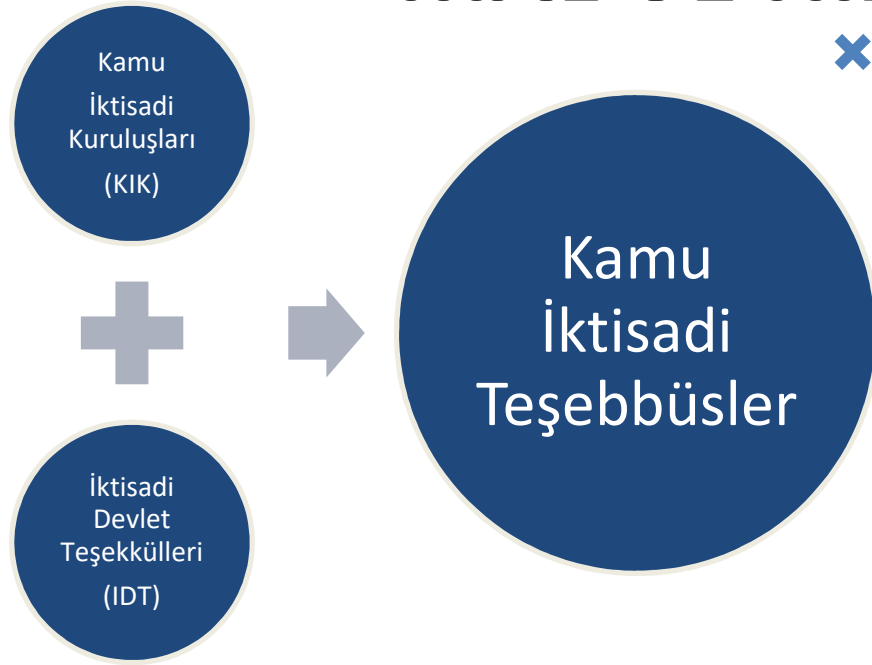
- Bunlara amme müesseseleri de denir.
- Belli bir coğrafi bölgeye bağlı değildir.
- Kanunla kurulan ve yine kanunla yapacağı işler ve hizmet bölgeleri tespit edilen kurumlardır.
- Örneğin, Karayolları, D.S.I, Vakıflar, Üniversiteler, T.R.T. vb. böyledir.
- Bazı meslek kurumları da kamu kurumu niteliğindedir.

- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kurumları ve üst kuruluşları da kamu kurumları arasındadır. Bunlar:
 - Belli bir mesleğe mensup olanların, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak,
 - Mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak,
 - Mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesinin sağlamak,
 - Meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere,
 - Meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla kurulan, kamu tüzel kişilikleridir.
- Örneğin, Barolar, Ticaret ve Sanayi Odaları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı, Bağ-Kur, Bankalar Birliği, Katılım bankaları birliği vb. böyledir.

Kamu İktisadi Kuruluşları (KİT'ler)

- Bunlar da yine kamu hukuku kurallarına göre kurulan, yönetilen ancak **özel hukuk alanında faaliyet gösteren kuruluşlardır.**
- Bunların sermayelerinin *tamamı veya yarısından fazlası devletçe karşılanan* iktisadi girişimlerdir.
- KİT'lerde hizmetin yerinden yürütülmesi esas olarak benimsenmiştir.
- Temel amaç ***topluma hizmettir.***
- Karlılık ikinci plandadır.
- Örneğin, Ziraat Bankası, Etibank, Sümerbank, İller Bankası, M.K.E., Ofisler, TZDK. , TEK vb. gösterilebilir.

KAMU KESİMİNİN ÖZEL MAL VE HİZMET ÜRETİMİ

× **İktisadi Devlet Teşekkülü**, “sermayesinin tamamı devlete ait, **iktisadi alanda ticari esaslara göre** faaliyet göstermek üzere kurulan kamu iktisadi teşebbüsüdür”.

× **Kamu İktisadi Kuruluşu**, “Sermayesinin tamamı devlete ait olan ve **tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek üzere** kurulan kamu hizmet niteliği ağır basan kamu iktisadi teşebbüsüdür.”

KAMU KESİMİNİN ÖZEL MAL VE HİZMET ÜRETİMİ

- **Müessese;** sermayesinin tamamı bir iktisadi devlet teşekkülüne ait olup, ona bağlı işletmeler topluluğu,
- **Bağlı ortaklık** sermayesinin yüzde ellisinden fazlası, iktisadi devlet teşekkülüne ve kamu iktisadi kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan **anonim şirketler**
- **İştirak;** iktisadi devlet teşekküllerinin ya da kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıkların sermayelerinin en az yüzde on beşine, en çok yüzde ellisine sahip bulundukları **anonim şirketler**, olarak nitelendirilir.

AİLE VE MİRAS HUKUKU

AİLE HUKUKU

- Aile kavramı medeni kanunda tanımlanmamıştır.
- Anne-Baba- çocuklar ve birlikte yaşanıldığı taktirde 1. derece üst soy dahil aile kurumunu oluşturur.

- Aile hukukumuzda hâkim olan ilkeler şunlardır:
- i. **Eşlerin sadakatine dayalı birlik ilkesi**
- ii. Evlilik **sürekli**dir. Evlilik ölümle ve şartları varsa boşanma kararı ile sona erer.
- iii. Eşler birbirinin dengidir. **Zayıf olan hukuk karşısında korunur.**
- iv. **Boşanma nedenleri sayma yöntemiyle belirlenmiştir.**
- v. Evlilik biçimini devletin belirlemiş olduğu **nikah sözleşmesi ile kurulabilir.**
- vi. Evlilik **karı koca eşitliğine dayanır.**

Nişanlanma

- *“Nişanlanma, evlenme vaadiyle olur.”(TMK md 118).*
- *Evlenme vaadi bir ön anlaşmadır.*
- *“Nişanlılık, evlenmeye zorlamak için **dava hakkı vermez**” (TMK md 119).*
- *Nişanlanmadan cayılabilir.*
- *Ancak bunun maddi ve manevi yaptırımları vardır.*

Nişanlanmanın Şartları

- Evli olanlar ile evlenme yasağı olanlar nişanlanamaz
- **Küçük ve kısıtlıların kanuni temsilcilerinin rızası olması gerekir.**
- **Temyiz gücü olmalıdır.**
- **Nişanlanma iradesi olmalıdır.**

NİŞANLILIĞIN SONA ERMESİ

- Nişanlılık şu hallerde sona erer:
- i. **Evliliğin gerçekleşmesi,**
- ii. Taraflardan birinin **ölümü veya gaipliğine hükmedilmesi,**
- iii. Bir **başkası ile nişanlanma,**
- iv. **Evliliğe engel kesin bir nedenin ortaya çıkması.** Örneğin, taraflardan birinin cinsiyet değiştirmesi; evlenmesi yasak akrabalık ilişkisinin sonradan ortaya çıkması gibi.
- v. Tarafların **karşılıklı anlaşarak nişanlılığa son vermesi,**
- vi. **İrade bozukluğu nedeniyle ilişkinin bozulması, hata, hile ve tehdit gibi engellerin ortaya çıkması hali,**
- vii. **Tek taraflı irade ile nişanın sonlandırılması.** Haksız ise bu durumda tazmin yükümlülüğü doğabilir

SONA ERMENİN SONUÇLARI

- 1. Nişanın evlilik dışı yollardan sona ermesi halinde, taraflar ve anne babaları veya onlar gibi davranan kişiler karşı taraftan, **alışılmışın dışındaki hediyeleri geri isteyebilir.**
- **2. TAZMİNAT DAVASI**
 - **2.1. Maddi Tazminat Davası:** Yapılan maddi harcamaların talebi.
 - **2.2. Manevi Tazminat Davası:** Kişilik haklarının saldırıya uğraması. Süre 1 yıl.

EVLENME

- Evlilik, **evlilik ehliyetine sahip farklı iki cinsin hayatlarını birleştirmeleridir.** Farklı cinsi bir kadın ve bir erkek oluşturur.
- ii. Evlilik **iki kişi arasında gerçekleşir.** Çok taraflı birliktelikler hukukumuzda göre uygun değildir.
- iii. Evlilik **nikâh akdi ile kurulur.**
- iv. Evlilik **resmi memur önünde gerçekleşen hukuki bir işlemdir.**
- v. Evlilik **tam ve birlikte bir hayattır.** Arada sırada meydana gelen birliktelikler evlilik değildir.
- vi. Evlilik **ömür boyu sürecektir.** Boşanma amacıyla evlilik olmaz.

- Evli kişi temyiz gücüne sahip olmalı.
- 18 yaşını doldurmuş olmalı.
- Veli izni ile 17 yaşında evlilik mümkün.
- Hakim kararıyla evlilik 16 yaşında olağanüstü hallerde mümkündür.

EVLİLİĞİN MADDİ ŞARTLARI

- Çiftler **evlenmesi yasak hısımlardan olmamalıdır.**
- Taraflardan **birinin evli olması, eşi gaip olan kişinin evliliği fesih kararı almamış olması halidir.**
- Evliliği sona ermiş **kadının bekleme süresinin dolmamış olmasıdır. Bekleme süre 300 gündür.**

Evliliğin Yokluğu

- İ. Aynı cinsten kişilerin evlenmesi
- İİ. Çiftlerin evlendirme memuru ve şahitler önünde **evlenme isteklerine ilişkin iradelerini açıklamamalarıdır.**
- İİİ. Evleneme isteklerinin **resmi evlendirme memuru olmayan kişi önünde açıklamalarıdır.**

MUTLAK MUTLAN

- i. Eşlerden birinin evlenme sırasında **evli bulunması,**
- ii. Eşlerden birinin evlenme sırasında **sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması,**
- iii. Eşlerden birinde **evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığı bulunması,**
- iv. Eşler arasında evlenmeye **engel olacak derecede hısımlığın bulunmasıdır.**

NİSPİ BUTLAN

- Nisbi butlan, sadece kanunda sayılı kişilerin evliliğin iptali için dava açabilme hakkına sahip olduğu evlilik akdinin oluşumuna etki eden eksikliklerdir.
- İlgililer dava açmadıkları takdirde evlilik kurumu devam eder.
 - **aa) Ayırt Etme Gücünden Geçici Yoksunluk**
 - **bb) Yanılma**
 - **cc) Aldatma**
 - **dd) Korkutma**

- Küçük veya kısıtlı, **yasal temsilcisinin izni olmadan evlenirse**, *izni alınmayan yasal temsilci evlenmenin iptalini dava edebilir.*
- Dava açma hakkı, iptal nedeninin **öğrenildiği veya korkunun kalktığı tarihten itibaren 6 ay**, evliliğin meydana geldiği tarihten itibaren **1 yıl geçmekle düşer**

- Butlan davası **aile mahkemesinde** görülür.
- Yetkili mahkeme ise, eşlerden birinin yerleşim yeri veya davadan önce son defa altı aydan beri birlikte oturdukları yer mahkemesidir

EVLİ KİŞİLERİN HAK VE ÖDEVLERİ

- Eşlerin ortak hakları şunlardır.
- i. **Aile konutu birlikte seçerler,**
- ii. **Birlikte yaşama hakları vardır,**
- iii. Aile birliğini **birlikte yönetirler.**

- Eşlerin ortak yükümlülükleri şunlardır:
- i. Birlikte **mutluluğu sağlama**,
- ii. Birbirine **sadık olma**.
- ii. **Dayanışma ve yardım içerisinde olmak gerekir.**
- iii. **Çocukların yetiştirilmesi,**
- iv. **Maddi giderlerin karşılanmasında birlikte çalışıp karşılamaktır.**
- v. Eşlerden her biri **aile birliğini temsil etme**,
- vi. Sürekli ihtiyaçların karşılanmasında eşin tasarruflarına karşı **üçüncü kişilere karşı müteselsil sorumludur.**

- Bireysel haklar konusunda kadın eşinin soyadını alır.
- İsterse kendi soyadını da kullanabilir (TMK md 187).
- Kadın aile birliğinin huzur ve yararını göz önünde tutarak meslek veya işinde çalışabilir (TMK md 192).

EVLİLİKTE MAL REJİMİ

- Evlilikte birden çok mal edinme rejimi söz konusudur.
 - Yasal Mal Rejimi
 - Mal Ayrılığı Rejimi
 - Paylaşmalı Mal Ayrılığı
 - Mal Ortaklığı Rejimi

BOŞANMA

- Boşanma, hayatta olan eşler arasındaki evlilik ilişkisinin yargı kararı ile sonlanmasıdır.
- Hukuki sonuçlar doğurmaktadır.
- Boşanmanın ÖZEL nedenleri:
 - **Zina:** Zina nedeniyle boşanma davası, eşin boşanma sebebini öğrendiği tarih-ten itibaren 6 ay, zina eyleminin üzerinden 5 yıl içerisinde açılır.
 - **Cana Kast ve Çok Kötü veya Onur Kırıcı Davranış :** Dava fiilin öğrenildiği tarihten itibaren 6 ay, eylemin meydana geldiği tarihten itibaren 5 yıl içerisinde açılmaması halinde dava açma hakkı düşer.

- **Suç İşleme veya Haysiyetsiz Hayat Sürme:** Hırsızlık, sahtecilik, kaçakçılık bu anlamda eşi küçük düşürücü suç olarak kabul edilebilir. Bu nedenle açılacak dava her zaman açılabilir
- **Ortak Konutu Terk:** ...eşini terk ederse veya gittiği yerden ortak konuta dönmez ise...
- Eşi terk olayı **4 ay sürdükten sonra terkedilen eş hâkim kararı veya noter aracılığı ile eşe eve dönmesi için ihtar da bulunur. İhtar ilânla da yapılabilir. Terk eden eş 2 ay içerisinde ortak konuta dönmemesi durumunda yani ilk terkten itibaren 6 ay sonra boşanma davası açılabilir.**
- **e) Akıl Hastalığı**

- GENEL NEDENLER
 - a) Evlilik Birliğinin Temelden Sarsılması
 - b) Eşlerin Anlaşması
 - **Şartları:** En az bir yıl evli kalınmalı, birlikte dava açılmalı, hakim dinlemeli...
 - **C) Ortak Hayatın Yeniden Kurulamaması :** Boşanma davasının reddedilmesi sonrası üç yıllık süre içinde evlilik birlikteliğinin kurulamaması

- Görevli Mahkeme Aile Mahkemesi
- Boşanma yerine ayrılık kararı da verilebilir. Ayrılık kararı istenebilir. 1-3 yıl arası.
- Boşanma sonrası maddi ve manevi tazminat talebi istenebilir.
- Kadın evlenmeden önceki soyadını alır.
- Nafaka talep edilebilir.
- Çocukların velayetine hakim karar verir.

Velayet

- **Velayet;** henüz reşit olmamış çocukların şahısları ve malları ile ilgili olarak, kanunun ana- babaya tanıdığı haklar ve yüklediği borçlardır.
- Velayet hakkı ana-babaya aittir.
- Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velayeti birlikte kullanırlar.
- Ortak hayata son verilmiş veya ayrılık hali gerçekleşmişse hakim, velayeti eşlerden birine verebilir.
- Velayet, ana ve babadan birinin ölümü halinde sağ kalana, boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir.

VESAYET

- **Vesayet;** Velayet altında bulunmayan çocuklar ile, çeşitli sebeplerden kendilerini idare etmekten yoksun şahısları korumaya yönelik bir müessesedir.
- Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının, şahsına ve mallarına özen göstermek ve onu hukuki muamelelerde temsil etmek maksadıyla
- Sulh mahkemesi tarafından tayin edilen bir vesayet organıdır.
- Kayyım ise, bir malın idaresi veya belli bir işin görülmesi için Sulh mahkemesi tarafından tayin edilen bir vesayet organıdır.

MİRAS HUKUKU

MİRAS HUKUKU

- *MİRASIN TANIMI*
- i. Mirasın konusu **para ile ölçülebilen mal, hak, alacak ve borçlardır.**
- ii. Miras, **miras bırakanın ölümü veya gaipliğine karar verilmesinden sonra ortaya çıkar.**
- iii. Mirasçılar **kanun veya miras bırakanın iradesine göre tespit edilir.**
- iv. Mirasçı **gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir.**

MİRAS HUKUKU

- **Miras bırakan**, ölümü veya gaipliğine karar verilmesi ile kanuni mirasçılara veya atanmış mirasçılara para ile ölçülebilen mal, alacak ve borç bırakan gerçek kişidir.
 - Mallar
 - Haklar
 - Alacaklar
 - Borçlar
- MİRASA KONU OLUR.

MİRAS HUKUKU

- **Mirasçı;** ölmüş veya gaipliğine karar verilmiş bir şahsın mirasının intikal ettiği hakiki veya hükmi şahıstır.
- Kanunumuz iki türlü mirasçılık kabul etmiştir. Bunlardan birincisi, **doğrudan doğruya kanundan doğan kanuni mirasçılık**, diğeri de miras bırakanın ölüme bağlı bir tasarrufundan **yani iradesinden doğan iradi mirasçılıktır.**

MİRAS HUKUKU

- **Kanuni mirasçılar (Yasal Mirasçılar);** miras bırakanın kan hısımları, evlatlığı, sağ kalan eşi ve nihayet Devlet'tir.
- Kanuni mirasçılar da **iki kısma ayrılır.**
- Bunlardan birincisi **mahfuz hisseli mirasçılardır.**
- Kanuni mirasçılardan, murise çok yakın olanlara, *miras bırakanın iradesiyle bertaraf edemeyeceği* bir hisse tanınmıştır ki, bu hisseye **mahfuz hisse**, bu mirasçılara da **mahfuz hisseli mirasçılar** denir.

KANUNİ MİRASÇILAR

- **Birinci Zümre: Altsoy Hısımları** (Murisin evlatları)
- **İkinci Zümre: Anne Baba** (Evlat Yoksa Murisin Anne Baba)
- **Üçüncü Zümre: Büyük Anne Büyük Baba** (Anne Baba yoksa ve murisin kardeşleri yoksa büyükbaba büyük annedir)
- **Son zümre mirasçı Devlettir** : Murisin zümre mirasçısı yanında Evlatlığıda yoksa son zümre mirasçı devlettir.

- Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı
 - i. Birinci zümre ile mirasta ortak olmuş ise, miras payı mirasın $\frac{1}{4}$ dür.
 - ii. İkinci zümre ile mirasta ortak olmuş ise, miras payı mirasın $\frac{2}{4}$ dür.
 - iii. Üçüncü zümre ile mirasta ortak olmuş ise, miras payı mirasın $\frac{3}{4}$ dür.
 - Üçüncü zümrede de mirasçı yoksa mirasın tamamı sağ kalan eşindir (TMK md 499).

- **Evlatlığın Mirasçılığı**
- Evlatlık ve altsoyu, evlat edinene kan hısımları gibi mirasçı olurlar.
- Evlatlığın kendi ailesindeki mirasçılığı da devam eder.
- Evlat edinen ve hısımları, evlatlığa mirasçı olmazlar (TMK md 500).

İRADİ YOLLA ATANAN MİRASÇILAR

- **İradi Mirasçılık (Ölüme Bağlı Tasarruflar)**
- ***Vasiyetname*** ya da ***miras sözleşmesi*** ile olur.
- Ölüme bağlı tasarruflar mal bırakma şeklinde olabileceği gibi mirasçı atama şeklinde de olur.

TASARRUF YÖNTEMİ

- **Mirasçı Atama :**

Mirasın tamamı veya bir kısmı için gerçek veya tüzel kişilerden bir veya birden fazla kişinin mirasçı olarak atanmasıdır. Bu mirasçılara **atanmış (mansıp) mirasçı** denir (TMK md 516).

- **Belirli Bir Mal Bırakma**

Belirli bir mal bırakma, terekedeki bir malın tamamı veya bir kısmının mülkiyetinin veya yararlanma hakkının ya da gelirinin bir kişiye bırakılmasıdır (TMK md 517).

TASARRUF ŞEKLİ

- **Vasiyetname**

Vasiyetname resmi, el yazılı veya sözlü şekilde olabilir.

- Resmi Vasiyetname (Sulh Huk. Mahkemesi)
- El yazısı ile Vasiyetname
- Sözlü Vasiyetname

- **Miras Sözleşmesi**

Miras bırakan ile mirasçının, sulh hukuk hâkimi, noter veya yasa ile vasiyetname yetkisi verilmiş kişiler ve iki şahit huzurunda arzularını belirterek yaptıkları sözleşmedir (TMK md 545).

Saklı Pay ve Tenkis Davası

- **Saklı Pay** : Miras bırakanın ölüme bağlı tasarruflarla yasada sayılan kişilerin miras payı üzerinde tasarruf edememesi **saklı pay (mahfuz hisse)** olarak isimlendirilir.
 - i. **Altsoy mirasçılar için miras payının yarısı ($1/2$) ,**
 - ii. **Anne ve babanın her biri için miras paylarının dörtte biri ($1/4$),**
 - iii. **Sağ kalan eş için, altsoy veya ana ve baba zümresiyle birlikte mirasçı olması halinde yasal miras payının tamamı, diğer hallerde yasal miras payının dörtte üçüdür.**

- **Tenkis Davası:** Miras bırakanın, dava yolu ile saklı pay sahibinin hakkı korunacak aşamaya getirilmesine **tenkis davası** denir.
- Tenkis davası açma hakkı, saklı pay sahibi *mirasçının saklı payının zarar gördüğünü öğrendiği tarihten itibaren* **1 yıl**, *vasiyet veya mirasın açıldığı tarihten itibaren* **10 yıl** geçmekle sona erer.

- **e) Ölüme Bağlı Tasarrufların Ortadan Kaldırılması**
- **f) Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali**
- **oku**

MİRASTA KAZANIM

- Terekenin açılması gerekir.
- **Mirasçı Olabilmenin Şartları**
- Mirasçı olabilmek için şu şartların varlığı aranır.
- i. Mirasçı **sağ olmalıdır.**
- ii. Mirasçılıktan **çıkarılmış veya mirastan yoksunluk içinde olmamalıdır.**

Mirastan Yoksunluk

- *Fiillere neden olanlar mirastan yoksundur.*
- i. Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak **öldürmek veya öldürmeye teşebbüs etmek,**
- ii. Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde **ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirmek,**

Mirastan Yoksunluk

- iii. Miras bırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini **aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlamak ve engellemek,**
- iv. Miras bırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu **kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldırmak veya bozmaktır.**

- **Mirasın Reddi**
- Yasal ve atanmış mirasçılar mirası açılmasından itibaren 3 ay içerisinde reddedebilirler (TMK md 605) .

- **Resmi Defter Tutma**
- Resmi defter tutma isteği, mirası reddetme yetkisi olan mirasçılarının sulh hukuk hâkimliğine müracaat ederek mirasın defterinin tutulmasını isteyebilir.
- Mahkeme terekenin varlığını tek tek tutar.
- Mirasçılar mirası kabul ya da reddederler.
-

MİRASIN PAYLAŞIMI

- Mirasın açılması ile birlikte paylaşım sonuçlanıncaya kadar mirasçılar arasında miras ortaklığı teşekkül eder.
- Mirasçılar bu ortaklıkta **elbirliği ile ortak olup birlikte tasarruf ederler.**
- **Mirasçılardan birinin istemi üzerine sulh hâkimi temsilci atayabilir.**
- **Mirasçılar tereke üzerinde hak sahibi olduğu gibi, tereke borçlarına karşı da müteselsil sorumludurlar.**

- Tereke mirasçılar arasında kendi yöntemleri ile paylaşılabilir.
- Bu mümkün olmuyorsa mirasçılardan her biri sulh hukuk hâkimliğine müracaat ederek mirasın paylaştırılmasını isteyebilir (TMK md 642).

- Yapılabiliyorsa paylaştırma mal olarak yapılır.
- Değer farkları **denkleştirme yapılmak suretiyle sonlandırılır.**
- **Aynî paylaştırma yapılamıyorsa mal satılarak bedeli miras paylarına göre paylaştırılır (TMK md 651).**

- Eşlerden birinin ölümü halinde tereke malları arasında **ev eşyası** veya eşlerin birlikte yaşadıkları konut varsa; sağ kalan eş, bunlar üzerinde kendisine miras hakkına mahsuben **mülkiyet hakkı tanınmasını** isteyebilir.
- Haklı sebeplerin varlığı halinde, sağ kalan eşin veya miras bırakanın diğer yasal mirasçılarından birinin istemi üzerine, **mülkiyet yerine intifa veya oturma hakkı tanınmasına da** karar verilebilir (TMK md 652).

EŞYA HUKUKU

EŞYA HUKUKU

- **Eşya**, üzerinde *hakimiyet kurulabilen, maddi-fiziki varlığı olan, ekonomik değer taşıyan ve canlı bir kişiye ait organ olmayan* varlıklardır.

- Eşya üzerindeki hak Mülkiyet hakkıdır
- **Mülkiyet hakkı;** sahibine bir eşya üzerinde tam ve geniş yetkiler veren aynı bir haktır.
- Kişiyi kullanma, yararlanma ve tasarruf etme.
- Mülkiyet hakkının konusunu sadece maddi mallar (eşyalar) teşkil eder.
- Maddi olmayan mallar, örneğin fikri mallar ile alacak hakları üzerinde mülkiyet olmaz.
- Mülkiyet hakkı, ekonomik değere sahiptir.
- Canlı insan organları mülkiyet hakkına konu olamaz.

- Eşyaya bağlı haklar şu unsurlardan oluşur.
 - Şey (mal) üzerinde tasarruf yetkisi,
 - Bu yetkinin mülkiyet hakkı sahibinin (malikin) tekelinde olması,
 - Bu hakkın sürekli ve kesintisiz olması,
 - Bu hakkın kanunların çizdiği sınırlar içinde kullanılabilmesi.

TAŞINIR EŞYA

- **Taşınır eşya, insanın beden bütünlüğüne ait olmayan, esas özellikleri bir yerden bir yere taşınmakla bozulmayan, fiziki ve ekonomik değere sahip, bağımsız mülkiyete konu olabilen, fikir ve sanat eserleri ile taşınmaz olarak kabul edilen mallar dışında kalan, mal veya doğal güçlerdir¹¹⁷.**

Zilyetlik

- **Zilyetlik;** elinin altında bulundurma anlamına gelir. Bir kişinin bir şey üzerinde fiili egemenliği (hakimiyet)tir.
- Sadece, *“Bir şey üzerinde fiili hâkimiyeti bulunan kimse onun zilyedidir” (TMK md.973/1) şeklinde ifade edilmiştir.*
- Zilyetlik bir hak değil, hukukun bir takım sonuçlar tanıdığı eylemli bir durumdur.
- Zilyetliğe sahip olan kişiye zilyet denir.

- Zilyetlik, şu öğelerden oluşmaktadır.
 - i. **Kişi ile eşya arasındaki fiili ilişkidir.**
 - ii. **Eşya, taşınır olabileceği gibi taşınmaz şeklinde de olabilir.**
 - **Kişi ile eşya arasındaki ilişkinin, zilyetlik isteğine (iradesine) bağlı olması gerekir.**
 - iv. **Zilyetlik fiili hâkimiyeti gerektirir.**

- Yukarıdaki açıklamalardan çıkan sonuç Zilyetliğin iki unsuru olduğudur: Fiili egemenlik ve zilyetlik iradesi.
- **Fiili egemenlik;** kişinin eşya üzerindeki maddi ve fiziki egemenliğini ifade eder.
- **Zilyetlik iradesi;** bir kişinin zilyet sayılabilmesi için o mal üzerinde kendi iradesi ile fiili egemenlik kurmasını ifade eder.

Zilyetliğin Hukuki Önemi

- Zilyetlik, mülkiyet hakkının varlığının belirtisi sayılır. Yani **mal üzerinde fiili hakimiyet sağlar.**
- Bir malın zilyedi, **o malın maliki (sahibi) sayılır.**
- Bunun tersini ileri sürenlerin kanıtlaması gerekir.

- Taşınır malların mülkiyetinin geçirilmesi için o malın zilyetliğinin devredilmesi gerekir.
- Zilyetlik, zamanaşımı yoluyla bir malın mülkiyetinin kazanılmasında önemli rol oynar.

Zilyetlik Türleri

- **Asli zilyetlik;** Bir malın zilyedinin aynı zamanda maliki olması durumudur.
- **Fer'i zilyetlik;** Bir malı, mülkiyet hakkından başka bir hakka dayandırarak hâkimiyetinde bulundurma durumudur.

- **Dolaylı Zilyetlik – Dolaysız Zilyetlik**
 - Zilyedin bizzat elinin altında bulunan eşya üzerindeki **zilyetliği dolaysız zilyetliktir. Elimizde bize ait telefon üzerindeki zilyetliğimiz dolaysız zilyetlik-tir. Motosikletini kiraya veren kişi, motosiklet üzerindeki zilyetliği kiracısı aracılığı ile kullandığı için dolaylı zilyetlik söz konusudur.**

- **Bir Kişi Zilyetliği – Çok Kişi Zilyetliği**
 - Eşyayı eli altında bulunduran kişi sayısına göre yapılan bir ayırımdır. Bisiklete tek kişi zilyet ise buna **bir kişi zilyetliği adı verilir. İki kişi bir sandala sahip ve birlikte kullanıyorlarsa bu zilyetlik çok kişi zilyetliğidir.**

- **d) Tek Zilyetlik – Birlikte Zilyetlik**

- Malik sayısına göre yapılan bir sınıflamadır. Tek kişi sahipliğine dayalı zilyetlik **tek zilyetliktir. Birden fazla kişi zilyet ise birlikte zilyetlikten söz edilir. Birlikte zilyetlikte, sahiplik türüne göre, paylı birlikte zilyetlik ve elbirliği birlikte zilyetlik olur.**

- **e) Eşya Zilyetliği – Hak Zilyetliği**

- Zilyetliğe konu olan eşyaya göre yapılan bir sınıflamadır. Zilyetlik kurulan maddi varlığı olan bir eşya ise bu zilyetlik **eşya zilyetliğidir. Otomobil üzerindeki zilyetlik eşya zilyetliğidir. Taşınmaz üzerindeki irtifak haklarına zilyetlik ise hak zilyetliğidir.**

ZİLYETLİĞİN KAZANILMASI

- Zilyetlik iki şekilde kazanılır,
 - Zilyetliğin devir ile kazanılması
 - Teslim yoluyla Kazanma
 - Teslimsiz Kazanma
 - Kısa elden teslim
 - Hükmen Teslim
 - Zilyetliğin Havalesi
 - Eşyayı Temsil Eden Belgelerin Verilmesi
 - Zilyetliğin aslen kazanılması

- Malın elden teslimi_ teslim yoluyla kazanma
- Malın devir şeklinde teslimi_ teslimsiz kazanma
- **Kısa elden teslim:** Ödünç verdiğimiz kitabı daha sonra satmamız halinde zaten elinde olan kitabın **kısa elden zilyedi** olur. (kısa elden teslim)
- **Hükmen teslim:** Kişinin mülkiyetinde olan taşıtı satması halinde, satıcıya malı teslim etmeden kiralayacak olursa yapılan zilyetlik hükmen teslimidir.
- **Zilyetliğin Havalesi:** A asıl sahiptir. B ferî zilyettir. C yeni satın alan kişidir. A, B'ye, eşyanın C'ye teslim edilmesini istiyor ise, bu zilyetliğin havalesi olur.

- **Eşyayı Temsil Eden Belgelerin Verilmesi :** Eşyayı temsil eden kıymetli evrakın teslim edilmesi suretiyle yapılan teslimdir.
- **Zilyetliğin aslen kazanılması:** Zilyetliğin aslen kazanılması TMK’ da düzenlenmemiştir. Aslen kazanma, mülkiyetin aslen kazanılması durumundaki kişinin zilyetlik halidir. Nakil ve devir yapılmaksızın, daha önce üzerinde zilyetlik kurulmamış bir eşya üzerinde hukuki ve fiili hâkimiyet kurulmasıdır. Denizden tutulan balık, dağda yakalanan ceylan üzerindeki zilyetlik, zilyetliğin aslen kazanılmasına örnek teşkil eder. Zilyetliğin aslen kazanılmanın nedeni, balık veya ceylan üze-rinde daha önce herhangi bir kişinin zilyetliğinin bulunmamasındandır.

Taşınır Malın Mülkiyetinin Kazanılmasında Diğer Haller

- **Kazandırıcı Zaman Aşımı;** Başkasına ait bir malı, çekişmesiz ve aralıksız 5 yıl süre ile sahibi olduğuna inanarak ve iyi niyetle elinde bulunduran kişi o malın maliki olur. **Malik olacak kişi iyi niyetli olmalıdır.**
- **Hukuki Tağyir (Başkalaştırma);** Bir şey üzerinde emek harcayarak, onu işleyerek değiştiren kişi, harcadığı emeğin değeri, kullandığı malın değerinden fazla ise o malın sahibi olur.
- **Örneğin;** başkalarına ait mermer ile heykel yapan kişinin sarf ettiği emek dikkate alınarak heykelin kime ait olacağına karar verilir.

- **Birleşme ve Karışma;** Başkalarına ait mallar birleşebilir ve bunları ayırmak mümkün olmayabilir. Bu durumda:
- Karışan şeyler bir diğerinin tamamlayıcı parçası olmuşsa, malik asıl şeyin sahibidir. Diğer tarafa uygun bir tazminat öder.
- Karışan şeylerden birinin, diğerinin tamamlayıcı parçası olduğu söylenemezse, birleşen veya karışan malların sahipleri, kendi mallarının değeri oranında ortaya çıkan mal üzerinde müşterek malik olurlar.
- **Yitik Şeyin Ele Geçirilmesi;** Kaybedilen eşyayı bulan bir kimse, sahibini biliyorsa, ona haber vermek zorundadır. Sahibini bilmiyorsa, polise haber verecek veya ilan verecektir. Bildirim ya da ilan gününden itibaren 5 yıl geçtiği halde o eşyanın maliki ortaya çıkmazsa, mal bulanın olur.
- **Miras;** Gerçek kişilerin ölümü halinde sahip oldukları menkul mallar mirasçılara geçer.

- **Zilyetliğin Kaybedilmesi**

- Zilyetliğin kaybı, kişinin isteği veya istek dışı eşya üzerindeki fiili hâkimiyetinin ortadan kalkmasıdır. Zilyetlik iki şekilde kaybedilebilir. Kişi taşınırı terk edebilir. Örneğin, çöpe atılan telefon gibi. Veya kendi isteğiyle satabilir. Örneğin, sattığı telefonu alıcıya teslim etmesi gibi. Bu hallerde isteği ile taşınır devredilmiş olur. Kimi zaman da isteği dışında mal elinden çıkmış olabilir. Örneğin, taşınır malın hırsızlar tarafından çalınması gibi.

Taşınır Mülkiyetinin Sona Ermesi

- Taşınır mülkiyeti aşağıdaki şekillerde sona erer:
- Mülkiyetten vazgeçme niyetiyle terk etme,
- Malın yok olması veya mülkiyete elverişli olmaktan çıkması,
- Malikin mülkiyeti devir niyetiyle malı başkasına teslim etmesi,
- Malikin ölmesi,
- Birleşme-karışma, hukuki tağyir, zaman aşımı, yitik şeyin ele geçirilmesi gibi nedenlerle, malikin isteği dışında mülkiyet hakkının kalkması,
- Mala Devlet tarafından el konulması,

TAŞINMAZ EŞYA VE TAPU SİCİLİ

- **Taşınmaz mal**, arazi ve araziye sıkı surette bağlı bulunan, esas özellikleri bozulmadan bir yerden başka bir yere taşınamayan mallardır. Taşınamaz mallar, yeryüzünde sabit yapılar ile tapu kütüğüne ayrı sayfalarda kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümlerden oluşur.

- Taşınmaz malın özellikleri
 - i. **Arazilerdir.**
 - ii. **Yeryüzüne sıkı suretle bağlı ve esas özellikleri bozulmadan bir yerden başka bir yere taşınamayan binalardır.**
 - iii. **Tapu siciline kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar da taşınmaz olarak kabul edilmektedir. Örneğin, tapu siciline kaydedilen intifa hakkı gibi.**
 - iv. **Kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler de taşınmaz hükmündedir.**

TAPU SİCİLİ

- **Tapu sicili**, taşınmazlarda mülkiyeti gösteren, ilgili kişilerce görülebilen, devlet sorumluluğunda ve denetiminde tutulan kütüklerdir.
 - i. Tapu sicili taşınmaza ait **bütün bilgileri içerir.**
 - ii. Taşınmazla **ilgili olan kişiler tarafından incelenebilir.**
 - iii. **Taşınmaz esas alınarak tutulur.**
 - iv. Aksi ispat edilene kadar, taşınmaz üzerindeki **haklara karine teşkil eder.**
 - v. Tapu sicilinin tutulmasından **devlet sorumludur.**
 - vi. Tapu sicili **devletin ilgili kurumları tarafından tutulur ve denetlenir.**

- Tapu sicili özelliklerini okuyunuz.

- **Tapu Siciline Kaydedilecek Taşınmazlar ve Haklar**

- **a) Araziler**
- **b) Kat Mülkiyeti**
- **c) Bağımsız ve Sürekli Haklar: örneğin irtifak hakkı**

İrtifak hakkı, bir eşya üzerinde kurulan ve sahibine eşyayı kullanma ve/veya yararlanma hakkı veren sınırlı bir haktır.

MÜLKİYET HAKKI VE TÜRLERİ

- **Mülkiyet hakkı**, kamu düzenine aykırı olmamak üzere eşya üzerinde kurulan, sahibine mal üzerinde kullanma, yararlanma ve tasarruf etme yetkisi tanıyan, sürekli olan, kullanılsa bile sona ermeyen ve mirasçılara geçen mutlak bir haktır.

- Tanımın özellikleri
 - i. Mülkiyet hakkı, **sadece eşya üzerinde kurulabilir.**
 - ii. Mülkiyet hakkı, **kamu düzenine aykırı olarak kullanılamaz.** Kamu düzeni, toplumsal yararın sağlandığı kişilerin güven içerisinde yaşadığı, hukukun üstünlüğünün var olduğu yaşam şeklidir.
 - iii. Mülkiyet hakkı, **herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir haktır.**
 - Mülkiyet hakkı, **sürekli bir haktır.**
 - Mülkiyet hakkı, **kullanılmasa bile sona ermez.**
 - Mülkiyet hakkı, **düşürücü zamanaşımı ile sona ermez.**
 - Mülkiyet hakkı, kişiye mal üzerinde **kullanma hakkı verir.**
 - Kişi kendi kullanmasa bile, **semerelerinden (getirilerinden) yararlanabilir.**
 - Kişiye **tasarrufta bulunma yetkisi verir.**
 - Hukuk sistemimize göre mülkiyet hakkı **malikin ölümü ile mirasçılara-rına geçer.**

Mülkiyet Hakkının Konusu

- Mülkiyete konu edilen şey, sadece eşyalardır. Kişinin fikir ve sanat eserleri de mülkiyet hakkının konusu içerisinde değildir.
- Kitap yazarı veya müzik bestekârı telif hakkına; teknolojik keşif yapan patent hakkına sahiptir. Telif, patent, icat gibi haklar, fikrî haklar içerisinde değildir.

MÜLKİYET HAKKININ SAHİBİNE GÖRE TÜRLERİ

- **1. Tek Kişi Mülkiyeti**
- Mal üzerindeki mülkiyet hakkı çoğu zaman **tek kişi tarafından kurulabilir**. Eşya üzerinde mülkiyet hakkının kullanılmasında **bir kişinin söz sahibi olmasına tek kişi mülkiyeti diyoruz**.
- **2. Birlikte Mülkiyet:** Birden çok kişinin mülkiyet hakkına sahip olması.
 - Paylı (müşterek) Mülkiyet
 - Elbirliğiyle (iştirak halinde) Mülkiyet

Paylı Mülkiyet

- Paylı mülkiyette birden çok kimse maliktir. Eşya maddi olarak bölünmüş değildir.
- **Paylı mülkiyet**, kişiler arasında kişisel bir ilişkiye gerek olmaksızın paydaşların isteği, yasa veya idari bir işlem ile kurulan, birden fazla kişinin maddi olarak bölünmemiş bir eşyaya, belirli paylarla ve birlikte mülkiyet hakkı sahibi olmalarıdır.

- Paylı mülkiyette isminden de anlaşılacağı gibi mülkiyet paylıdır. Yani her malikin eşyanın **yüzde kaçına sahip olduğu belirlidir.**
- *Paydaşlardan her biri kendi payı bakımından malik hak ve yükümlülüklerine sahiptir. Pay devredilebilir, rehin edilebilir ve alacaklılar tarafından haczettirebilir”*

Paylı Mülkiyetin Sona Ermesi

- **1*Paylı Mülkiyetin Bir Başkasına Aktarımı İle Sona Ermesi** : Paylı mülkiyet, bütün ortaklar için hüküm ifade etmek üzere üçüncü bir kişiye mülkiyetin **aktarılması veya malın yok olmasıyla** sona erer.
- **2*Paydaşların Malın Taksim Edilmesine Karar Vermesi**
- **3*Mahkeme Kararıyla Paylaşmak** : Paydaşların paylaşma konusunda anlaşamamaları durumunda, ortaklığın sona erdirilmesi (**izale-i şüyu**) davası açılması suretiyle ortaklık sona erdirilebilir. Görevli mahkeme sulh hukuk mahkemesidir.

El Birliği Mülkiyeti (İştirak Halinde Mülkiyet)

- El birliği mülkiyeti, birden fazla malikin, mal üzerinde belli bir oranda değil, ortakların her birinin malın tamamında söz sahi-bi olduğu mülkiyet türüdür.
- Yasada veya yasanın öngördüğu sözleşmede aksine bir hüküm olmadıkça malın **yönetimi ve tasarruf edilmesi oy birliği ile**dir.

- **El Birliği Mülkiyetinin Kuruluşu**
 - i. Miras ortaklığı
 - ii. Tüzel Kişilik Kazanmamış Dernek Malları
 - iii. Evlilikte Mal Ortaklığı ve Sınırlı Mal Ortaklığı
 - iv. Aile Malları Ortaklığı
 - v. Adi Şirket Ortaklığı

- El birliğı ortaklığı devam ettiğı sürece, mal paylaşılabilir veya herhangi bir ortak payı üzerinde tasarrufta bulunamaz **(TMK md. 702/3)**.
- Bunun için öncelikle ortaklık sona erdirilir.
- Ondan sonra paylaşmaya gidilebilir.

El Birliği Mülkiyetinin Sona Ermesi

- El birliği mülkiyeti şu şekilde sona erebilir.
 - i. Malın Devri
 - ii. El birliği mülkiyeti ortaklığı, ortakların oy birliği kararı ile ya da birlikteliği oluşturan sözleşmenin ortadan kalkması ile el birliği ortaklığı da sona erer. Örneğin, eşlerin boşanması ile mal ortaklığı da sona erer.
 - Paylı Mülkiyete Dönüştürülmesi: Ortakların oy birliği kararı ile el birliği ortaklığı sona erdirerek **paylı mülkiyete geçmesine karar vermesi ile sona erer.**

OLUŞUM ŞEKLİNE GÖRE MALLAR

- **Yalın (basit) mal**, oluşturulurken bağımsız olarak kullanılabilecek tek parça eşyadan oluşur. Kendisi tek başına amacına uygun olarak kullanılabilir. Yalın mallar tek parça mallardır. Örneğin, metal para, tahta kaşık, metal çatal, oklava gibi eşyalar.

- **Birleşik Mallar:** Birden fazla eşyadan oluşan mallar.
- eşyayı oluşturan parçalar, bütünü oluşturan bütünleyici parça (**mütemmim cüz**) veya eklenti (**teferruat**) şeklinde olabilir.

- **Bütünleyici parça**, kullanım amacına uygun olarak ana eşyanın fonksiyonunu tamamlayan; ana eşya bozulmadan ondan ayrılması söz konusu olmayan parçadır.
- Otomobilin parçaları

- **Eklenti**, ana eşyanın korunması veya daha iyi kullanılması için takılan; ana eşyadan bağımsız olarak ayrılabilen taşınır mallardır.
- Örneğin, cep telefonunun kılıfı, kol saatinin kayışı eklentidir. Telefon veya saat kılıf veya kayış olmadan da işlevini görür.

TAŞINMAZ MÜLKİYETİNİN KAZANILMASI

- 1. Taşınmaz Mülkiyetin Hukuki İşleme Kazanılması
- 2. Kazandırıcı Zamanaşımı
- 3. Tescilden önce Kazanma

TAŞINMAZ MÜLKİYETİNİN KAZANILMASI

- **1.Taşınmaz Mülkiyetinin Hukuki İşlem İle Kazanılması**

Taşınmaz mülkiyetini edinmenin birinci yolu, alıcı ve satıcının resmi memur olan **tapu memuru önünde yapacakları sözleşme ile mülkiyetin kazanılmasıdır.**

Mülkiyetin devri amacını güden bu işlemin tapu memuru önünde yapılması **geçerlilik şartıdır (TMK md. 706).**

Tapu memuru önünde yapılan sözleşmenin **tapuya tescil edilmesi ile birlikte taşınmaz mülkiyeti kazanılır**

- **2. Taşınmazın Zamanaşımı ile Kazanılması**
- **Zamanaşımı**, bir hakkın istenmesini süre olarak sınırlandıran zaman parçasıdır. Eşya hukukunda yer alan zamanaşımına kazandırıcı zamanaşımı adını veriyoruz.
- İki şekilde kazandırıcı zamanaşımı söz konusudur.
 - **Olağan Kazandırıcı Zamanaşımı**
 - **Olağanüstü Kazandırıcı Zamanaşımı**

- Olağan kazandırıcı zamanaşımı haklı bir sebebe dayanmadan tapu siciline malik olarak yazılan kişi, iyi niyetle **10 yıl süre ile dava** edilmeksizin ve aralıksız olarak zilyet olan kişinin taşınmaz mülkiyetini kazanmasına neden olan süredir

- **Olağanüstü kazandırıcı zamanaşımı**, tapu kütüğüne kayıtlı olmayan veya maliki ölmüş, gaipliğine karar verilmiş ya da tapu kütüğünde malikinin kim olduğu anlaşılamayan taşınmazı davasız ve aralıksız **20 yıl süre malik sıfatı** ile zilyetliğinde bulunduran kişiye taşınmazın mülkiyet hakkını kazandıran zamanaşımıdır.

- Tanımdaki şartları taşıyan kişi, hazine, ilgili kamu tüzel kişileri veya varsa tapuda malik görülen kişinin mirasçılarına **karşı tescil davası açar.**
- Davanın konusu, **gazeteye bir defa ilan edilir.** Ayrıca, taşınmazın bulunduğu yerde uygun araç ve **aralıklarla üç defa ilan edilir** (TMK md. 713/4).
- Son ilan tarihinden itibaren üç ay içinde hiç kimse bu şartların oluşmadığına dair itiraz etmezse veya itiraz mahkeme tarafından yerinde görülmezse veya davacının iddiası ispatlanırsa hâkim tescile karar verir (TMK md. 713/5).

TAŞINMAZ MÜLKİYETİNDE KISITLAMALAR

- Yasadan ve sözleşmeden doğan kısıtlamalar mümkündür.
- **Önalım Hakkı**
- Önalım (şufa) hakkı, yasa veya ikili sözleşmelerden doğar. Taşınmazın satışı halinde, öncelikle şufa hakkı sahibine satışı teklif etme yükümlülüğü getiren bir haktır.

- **Yasadan Doğan Önalım Hakkı**
 - Yasa gereği doğan önalım hakkı TMK'dan doğmaktadır. Bu hak sadece paylı mülkiyette söz konusu olmaktadır.
- **Sözleşmeden Doğan Önalım Hakkı**
 - Sözleşme ile kişi, üçüncü bir kişiye taşınmazını satmak istediği zaman, kendisine satacağına dair bir yükümlülüğe girebilir. Sözleşmeye dayalı önalım hakkının **tapuya şerh edilmesi gerekir.**

- **2. Alım ve Geri Alım Hakkı**

- **Alım (iştirak) hakkı**, tek taraflı irade beyanı ile alıcıya taşınmazın alıcısı olabilme yetkisi veren yenilik doğuran bir haktır¹⁴¹.
- **Alım hakkı**, resmi şekilde yapılmalıdır. Resmi şekil, tapu memuru önünde yapılacak sözleşme ile mümkündür. Taşınmazın malikine

- **Geri alım hakkı (vefa)**, taşınmazını başkasına sattığı malı, aralarındaki anlaşmaya göre geri alma hakkı veren bir sözleşmedir.
- Geri alım sözleşmesinin de tapu memuru önünde resmi olarak yapılması gerekir. Tapu kütüğüne şerh verilmekle bütün maliklere karşı ileri sürülebilir.
- Alım ve Geri Alım hakkı 10 yıllık süre içinde kullanılmalı.

TAŞINMAZ MÜLKİYETİNİN KAYBEDİLMESİ

- **1. Terk**
- **2. Kamulaştırma**
- **3. Taşınmazın Yok Olması**
- **4. Mülkiyetin Nakli (Devir)**

KAT MÜLKİYETİ

- **Kat mülkiyeti**, tamamlanmış bir yapının, bölümlerinin ayrı ayrı ve başlı başına kullanılmaya elverişli olanlarının, taşınmaz malikinin veya ortak maliklerin istemi ile arsa paylarına göre oluşan, resmi senetle kurulan ve kat mülkiyeti kütüğüne tescil edilen mülkiyet şeklidir.

KAT MÜLKİYETİNİN KURULMASI

- **1. Resmi Senetle Kurulma.** Ana taşınmaz malikinin veya ortak maliklerin, tapu sicil müdürlüğüne yapılacak yazılı başvuru ile kat mülkiyeti kurulabilir.
- **2. Kat mülkiyeti mahkeme kararı ile de kurulabilir.** Kat mülkiyeti kurulma-ya uygun bir taşınmaza ortak malik olan kişiler, ortaklığın giderilmesi (izale-i şüyu) davası açmak suretiyle kat mülkiyeti kurabilirler.

KAT MALİKLERİNİN HAKLARI

- Kat malikleri, kendilerine ait bağımsız bölümlerde, yasaların maliklere tanıdığı tüm haklara sahiptir (KMK md. 15).
- Bu haklar, kullanma, yararlanma ve tasarruf haklarıdır.

KAT MALİKLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Kat Malikleri dürüstlük kuralına uygun olarak, diğer malikleri rahatsız etmeden kullanmalıdır.
- Ana taşınmazın korunması, giderlerine katılması, kat maliklerinin bağımsız bölümlerindeki hasar veya bozukluğun onarılması için girilmesi gerekiyor ise izin vermesi gibi yükümlülükleri vardır.

- i. Kat maliklerinin veya tüm bağımsız bölümlerin mülkiyetini toplamış malikin, ana taşınmazdaki kat mülkiyetinin adi mülkiyete çevrilmesine ilişkin **yazılı istemiyle sona erer.**
- ii. Ana taşınmazın **arsası ile birlikte yok olması**
- iii. Ana taşınmaz **kamulaştırılınca**
- Ana yapının **tümü harap olması durumunda**

TAŞINIR MÜLKİYETİ

- **TAŞINIR MÜLKİYETİ KAVRAMI, TANIMI VE KONUSU**
- Taşınır mülkiyeti, taşınır eşya üzerinde kurulan herkese karşı ileri sürülebilen mutlak haklardandır.
- Taşınır eşya kavramı üzerinde daha önce durulduğu için burada tekrar etmiyoruz.
- Bunlar kısaca üzerinde mülkiyet kurulabilen, fikir ve sanat eserleri dışında kalan, doğal enerji kaynakları ve ya-sanın taşınmaz kabul ettiği mallar dışındaki, maddi ve ekonomik değerlerdir.

- **TAŞINIR MÜLKİYETİNİN KAZANILMASI**
- **1. Mülkiyetin Aslen Kazanılması** dereden tutulan balık.
- **2. Mülkiyetin Devren Kazanılması :** Kitabın satın alınması
- **3. Mülkiyetin Zamanaşımı ile Kazanılması :**
Kazandırıcı zamanaşımı, başkasına ait olan taşınır malın iyi niyetle, davasız ve aralıksız olarak beş yıl süre ile malik gibi zilyet olunması halinde malın mülkiyetinin kazanılmasıdır.

TAŞINIR MÜLKİYETİNİN KAYBI

- **i. Taşınırın Terk Edilmesi**
- **ii. Mülkiyetin Başkası Tarafından Kazanılması**

EŞYAYA BAĞLI SINIRLI HAKLAR

- Kitaptan okunacak 185*189